

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Vallaelanike vahel loositakse kopsakas preemia

Väike-Maarja vallavalitsus loosib 2022. aasta veebruaris välja kaks tuhande euro suurust tänuauhinna.

Tuhat eurot loositakse välja 2021. aastal valda sisse kirjutanud inimeste vahel, teine tuhat eurot aga kõigi valla elanikuks registreerunud inimeste vahel. Loosimises osalevad kõik, kes on loosimise toimumise hetkel Väike-Maarja valla kodanikud.

Kuni 31. detsembrini on aega registreerida vallakodanikuks nii, et kasu hakad saada juba järgmisel aastal. Oma elukohta võib ümber registreerida igal ajal, kuid ümberarvestus järgmisel aastal töötasult valda laekuva tuluosa üle tehakse 31. detsembri seisuga ning nii suurenevad valla tulud sinu osa võrra juba järgmisel aastal. Mida rohkem on valla raha, seda paremaks on valda võimalik muuta ning seda rohkem soodustusi on võimalik vallakodanikule teha.

Ühelt poolt on vallakodanik olemine südameetunnistuse ja vastutuse küsimus ehk Sa maksad oma maksud sinna, kus Sa elad ja hüvesid tarbid. Nii on võimalik valla ka oma tegevusi paremini planeerida. Samas annab Väike-Maarja valla elanike registris olek tunda ka pere isiklikus rahakotis, sest mitmed meie valla makstav toetus on seotud justnimelt sellega, kas ollakse valla kodanik.

Vallakodanikuna lükkab Sinu tee puhaks valla tellitud lumesahk, Sinu lapsed saavad õppida soodsamalt muusikakoolis ning saavad tasuta koolilõunat. Sul on võimalik taotleda mitmeid sotsiaaltoetusi ja -teenuseid, lasteaiakohta ning mitmetulunduse toetusfondist oma tegevuste

rahastamist.

Vallakodanike rahaga ehitab vald välja tänavavalgustuse, hooldab valla teid, pakub lastele ja ka täiskasvanutele huviringe, rajab matka- ja suusaradu.

Tahaks loota, et sissekirjutus ei ole pelgalt allkirja andmine, vaid see on üks samm siduda end oma kodukohaga ja tekitada nõ oma valla tunnet. Ja mis eriti oluline – vallakodanikuna on sul moraalselt suurem õigus valla asjades kaasa rääkida.

Vallakodanikuks saab end registreerida portaalis www.eesti.ee, seda saab teha vallamajas kohapeal või saates elukohateate Väike-Maarja vallavalitsusele aadressil Pikk 7, Väike-Maarja, Lääne-Virumaa.

Kõikide juba enne 2021. aastat Väike-Maarja valda sisse registreerinute vahel ja ka 2021. aastal Väike-Maarja valla elanikuks registreerunud inimeste vahel loositakse 2022. aasta veebruarikuus välja kaks tuhande eurost tänuauhinna.

Vaimu ja väega

VÄIKE-MAARJA

2X1000€

SISSEKIRJUTUS

VÄIKE-MAARJA VALLAVALITSUS
PIKK 7 VÄIKE-MAARJA

TEL: 329 5750
VALITSUS@V-MAARJA.EE

Elukohateate esitamine

Väike-Maarja valda sissekirjutamiseks on vaja esitada elukohateate.

ELUKOHATEADET SAATE ESITADA:

- jättes kantslele ukse taha olemasolevasse postkasti;
- saates posti teel;
- saates digitaalse allkirjaga e-posti teel;
- kasutades e-rahvastikuregistrit aadressil rahvastikuregister.ee.

ELUKOHATEATE ESITAMISEL ON VAJALIKUD JÄRGMISED DOKUMENDID:

- täidetud elukohateate blankett;
- koopia isikut tõendava dokumendi isikuandmetega lehest (pole vaja digitaallallkirja puhul);
- koopia ruumi kasutamise õigust tõendavast dokumendist või elukohateatele kantud ruumi omaniku nõusolek – kui teate esitaja ei ole ruumi omanik. Elukohateate esitamisel kodanikuportaali kaudu saab ruumi omanik oma nõusolekut kinnitada digitaallallkirjaga;
- kaasomanike või nende esindajate nõusolek elukohateate esitamiseks kaasomandis oleva ruumi andmete esitamisel.

Lisainfot elukoha registreerimise kohta saab kantsleist telefonil 329 5750, e-posti aadressil valitsus@v-maarja.ee või siseministeeriumi kodulehelt.

Vallavalitsus selgitab välja aasta paremad teod ja tunnustab nende elluviijaid

Väike-Maarja vallavalitsus soovib tunnustada omakandi arengut positiivselt mõjutanud ning elukeskkonda parandanud või väärtustanud üksikisikuid ja organisatsioone. Ettepanekuid selle kohta, kes oleksid tänava väärilised kandma tiitlit „Väike-Maarja valla aasta tegu“ saab volikogule esitada aasta lõpuni.

Väike-Maarja valla aasta teo tiitliga tunnustatakse üksikisikut või organisatsiooni aasta jooksul tehtud silmapaistva teo eest, millega kandidaat on aidanud kaasa vastava valdkonna arengule vallas, maakonnas või üleriigilisel tasandil ja

toonud Väike-Maarja vallale kui paikkonnale tuntuks.

Ettepanekuid Väike-Maarja valla aasta teo 2021. a tiitliga tunnustamiseks on õigus esitada kõigil füüsilistel ja juriidilistel isikutel. Mõtted saab vallavolikogule teele panna kirjalikult 31. detsembriks, lisades kandidaadi nime, elulooandmete ja teenete kirjelduse.

Aasta teo tunnistus ja mälestusese antakse volikogu esimehe ning vallavanema poolt üle Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud pidulikul üritusel.

Väike-Maarja vald ootab kingiks loovusest pakatavaid töid

Väike-Maarja valla kolmekümneks juubeliks on avatud loovuskonkurss „Minu Väike-Maarja“, kuhu loomingut on esitama oodatud kõik huvilised lasteaiast gümnaasiumi õpilasteni, emadest-isadest vanaemadest ja vanaisadadeni. Parimaid ootavad auhinnad.

Konkursile on oodatud tööd kõikvõimalikes erinevates vormides. Loovust võib väljendada foto, luuletuse, meene, video, maali, luuletuse või mille iganes abil.

Esitatavate tööde puhul hindab žürii nii loomingulist lähenemist, samas ka sisu. Oma töös võib lähtuda nii teada-tuntud faktidest valla kohta kui vähe

levinud teadmistest, miks mitte ka levinud legendidest ja nende paikapidavusest. Väikesed viimad ja huumor on seejuures rohkem kui teretulnud!

Konkursil osalemiseks tuleb saata oma töö(d) hiljemalt 1. detsembriks e-posti aadressile valitsus@v-maarja.ee või tuua vallavalitsuse kantsleisse Pikk 7, Väike-Maarja. Töö juurde tuleb kindlasti märkida ka autori nimi ja kontaktandmed.

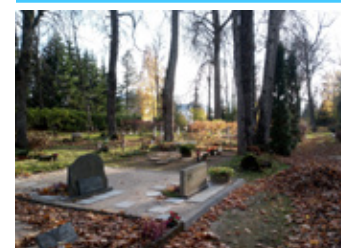
Saabunud töödest valitakse välja parimad, keda ootavad auhinnad.

Võitjad selguvad vahetult enne valla aastapäeva ning nendega võetakse ühendust.

SEEKORD LEHES:

Anna hää! kaasav eelarve

4

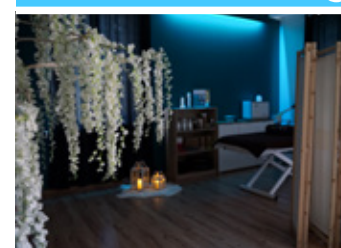
HAUAPLATSIDE KORRASTAMISEST

5

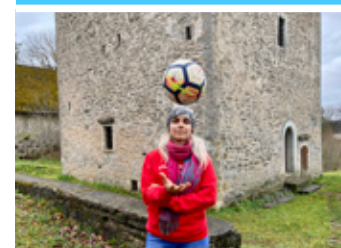
VAKTSINEERIMISEST

6

Uus salong Väike-Maarjas

7

MIS ON MÕNUSA MAAELU VÕITI?

8

Naabrivalvest

9

Noortekeskuses toimetab uus vabatahtlik

10

VMG pälvis Ettevõtliku Kooli kvaliteedimärgise

11

Sporditähed ja kultuuripärlid

14

Loe internetis www.v-maarja.ee

VÄIKE-MAARJA VALD 30

LOOVUSKONKURSS

"Minu Väike-Maarja"

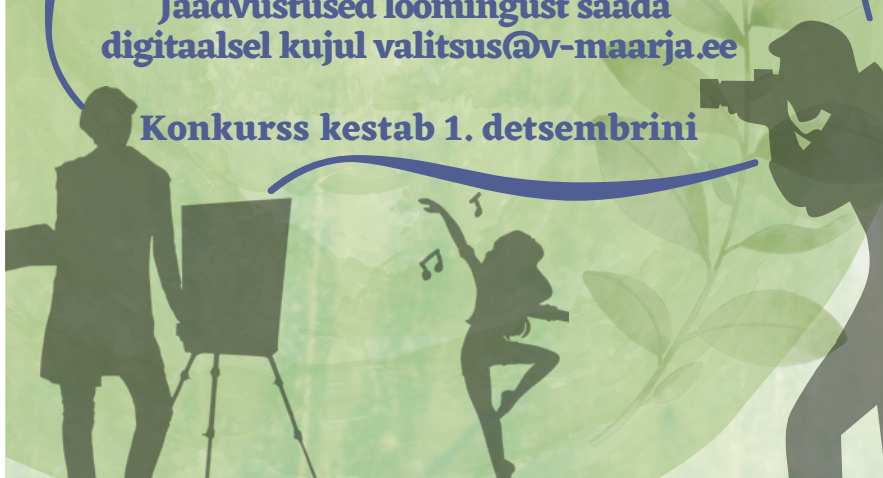
OTSI, LOO JA JAGA MEIEGA!

Olgu selleks FOTO, VIDEO, LUULETUS, KÄSITÖÖ, MUUSIKAPALA...

PARIMATELE AUHINNAD!

Jäädvustused loomingust saada digitaalsel kujul valitsus@v-maarja.ee

Konkurss kestab 1. detsembrini

Vallavanema kuu

Head vallaelanikud. Sügav kumardus usalduse eest. Suur tänu! Käesoleva aasta kohaliku omavalitsuse valimised on lõppenud. Mul on väga hea meel, et koguni 801 koduvalla elanikku toetas reformierakonna nimekirjas kandideerinud inimesi. Väike-Maarja vallas on kokku 4713 hääletamisõigusega elanikku ning nendest 52,8% ehk 2489 otsustas valimistel osaleda. Mitteamalenud tegid ka sisuliselt valiku ja otsuse. Otsuse anda valimistel osalenutele veelgi suurem osakaal ja võimalus uue vallavolikogu liikmeid määrata. Loomulikult oleks tore, kui valimistel osaleks näiteks 90% valijatest, sest seda suurem oleks vallavolikogu liikmete õiguspärasus. Mina pooldan vabatahtlikku lähenemist ning see peab olema iga inimese vaba tahe osaleda või mitte osaleda, ja ka kelle poolt hääletada.

Me mäletame, et 2017. aastal mõjutas vallavolikogu valimisi Eestis läbiviidud haldus-territoriaalne reform. Meie puhul sunditiideti Väike-Maarja ja Rakke omavalitsused ning senistel naaberomavalitsustel tuli hakata elama nõ leivad ühes kapis. Kusjuures ühine mispirukast (ca 750 000 eurot) jäime toona kahjuks ilma. Kohaliku omavalitsuse arengutee suunamine ei ole kindlasti võimalik ainult ühe inimese soolona. Oleme ühise meeskonnaga olnud neli aastat töölinal. Meeskonnana, kes 2017. aastal ühiselt rongi vedama hakkas, pean silmas Eesti Reformierakonna, valimisliidu Meie Pandivere, Eesti Keskerakonna ning IRL liikmetest koostööpartnereid vallavolikogus, aga ka vallavalitsuses igapäevaste rõõmude ja muredega tegelevaid teenistujaid. Mõnes mõttes on iga nelja aasta tagant toimuvad vallavolikogu valimised justkui mõttekoht kohalikule elanikule, kas toetada inimesi, kelle tegudest, koostöövõimest ja väärtushinnangutest oled saanud nelja aasta jooksul ülevaate, või soovid Sa hoopis muutust ning otsustad valida hoopis uusi nimekirju. Iga elaniku isiklik arvamus, mis koos-

neb miljonist detailist: kas avalik ruum on korras, kas koduni viiv teelõik on lumest puhas, kas lapsed saavad huvitegevuses kaasa lüüa, kas vallas on käies jäi Sulle meeldiv kogemus või vastupidi. Kindlasti on lisaks teemasid, mis väljuvad olulisel määral omavalitsuse pädevusest ja vastutusalast: elektri- ja küttehind on tõusnud, erettevõttes töökohal tõsteti palka või jäeti töstmata jne. Pean oluliseks, et arvamus kujuneks realselt ise mõeldes ning analüüsides, millist inimest või nimekirja Sina usaldad ning kas ta või nemad on võimelised osalema omavalitsuse homse näo kujundamises, mis ka Sulle kõige rohkem meeldib.

Pärast valimisi kuulsime üle Eesti, et see ja too erakond võitis valimised. Minule on selles nn võidus midagi vastumeelset. Võit on arusaadav spordis. Võitsid – emotsioon on ülev, olid teistest parem – Sulle ulatatakse medal või karikas. Mis on võit valimistel? Jah, see on super-tunne kui pälvivid oma elanike usalduse. Samas elanike usaldus valimistel ei tähenda ju lõplikku finiši ja võitu kellegi-millegi üle. See on Sulle antud võimalus võtta vastutus. Ma olen alati võtnud väärikalt hääletarvu nõ inimeste usalduskrediidina jätkata kaasarääkimist Väike-Maarja valla arengute üle. Kindlasti on olnud teemasid, kus on võimalik veelgi paremini ja süvenumalt toimetada. Vahel tuleb otsuseid teha piiratud info ja ressursside alusel. Tagantjärele on lihtne arvustada, kuid oskus ette näha, oluliselt keerulisem.

Järgnevad neli aastat on kindlasti täis erinevaid väljakutseid: tänased Covid-i tagajärjed, riigigümnaasium, uued struktuurfondide prioriteedid, sündide- ja surmade osakaal, ettevõtluskeskkonna muutused, maakondlikud kokkulepped ja näiteks ka piirkondlik koostöö Leader-toetusmeetmete õigeks kaasamiseks. Olen arvamisel, et edukaks väljakutsete lahendamiseks on vaja tegusat koostööd. Tunnen heameelt, et Eesti Reformierakonna, valimisliidu Meie Pandivere, Eesti Kesk-

Vallavanemal õnnestus Vao külvavem Vassili Kašuba (paremal) üles leida otse tööpostilt. Külvavem paigaldas parasjagu Vao mänguväljakule uut tänavavalgustusposti. Foto: Kristel Kitsing

erakonna ja Isamaa esindajad suutsid kokku leppida ühise nelja-aastase tegevuskava/koalitsioonilepingu. Loodan selle sisu avada rohkem edaspidi. Vallavolikogu 16 liikme avatud koostöö on heaks eelduseks, et suudame keerulisemates küsimustes ühiseid lahendusi leida. Olukord, kus väga suur enamus vallavolikogust keskendub hoopis rõõmustamisele, et valda juhtiv koalitsioon läbi kukuks, on kahjulik omavalitsuse võimalikule arengule. Meil on täna lõhenenud Eesti ning kas erakonnaülene uus president suudab selle

ilma niidi-nõelata kokku traageldada. See võtab aega ning igal ühel meist ise on võimalus olla nõelaks ja niidiks ühte jalga käiva Eesti poole liikumiseks.

Ka omavalitsus on seda rikkam, mida suurem on ühistegevuse osalejate arv ja nende panus kohaliku elukeskkonda. Külakogukonna eestvedajatest sõltub palju. Võib ju tunduda lihtne, et näe vaata, sellel külaseltsil läheb hästi. Toredad jaanituled, hooldatud küllakeskused. Selle taga on isiklik töö. Tõesti hakkab asi külakogukonnas liikuma, kui kaasa on lõomas mitmeid

perekondi. Õnneks leidub selliseid näiteid meie vallas mitmeid. Sellel sügisel oli mul võimalus üle anda uuele Vao külvavemale külvavema tunnistus. Vao küla on uue külvavema eestvedamisel jõudnud juba ka sõlmida lepingu MTÜ-ga Eesti Naabrivalve, et koostöös koolitada külaelanikke ühiselt mõtlema ja muuta Vao elukeskkond veelgi turvalisemaks.

Olgem terved!

Indrek Kesküla
vallavanem

MÕNE REAGA

KOV valimistest Väike-Maarja vallas

17. oktoobril toimusid kohaliku omavalitsuse volikogu (KOV) valimised.

Väike-Maarja Vallavolikokku kandideeris 82 kandidaati.

Väike-Maarja vallas on valijaid kokku 4713. KOV valimisest võttis osa 2489 valijat ehk 52,8%. Näiteks Haljala vallas oli osavõtuprotsent 62,9.

Paberhäälega jaoskonnas käis hääletamas 1365 inimest ja e-hääletas 1124. Kehtivaid hääli 2475.

VALIMISTULEMUSTEST

erakond/valimisliit	häälte arv	%	mandaatide arv volikogus (19)
Eesti Reformierakond	801	32,4	7
Valimisliit MEIE PANDIVERE	546	22,1	4
Eesti Keskerakond	543	21,9	4
Eesti Konservatiivne Rahvaerakond	377	15,2	3
ISAMAA Erakond	180	7,3	1
Erakond Eestimaa Rohelised	28	1,1	0

VÄIKE-MAARJA VALLAVOLIKOGUSSE OSUTUSID VALITUKS

Eesti Reformierakond: Indrek Kesküla (isikumandaat 449 häälega), Riina Gull, Priit Kõlu, Alo Põldmaa Rein Kerem, Andri Part, Veiko Kabral.

Valimisliit MEIE PANDIVERE: Tarmo Rebane, Vahur Elbre, Külli Urbas, Tanel Kümnik.

Eesti Keskerakond: Siret Kotka (isikumandaat 222 häälega), Kalev Õim, Siret Stoltzen, Hans Kruusamägi.

Eesti Konservatiivne Rahvaerakond: Andro Põllu (isikumandaat 245 häälega), Mihkel Mehiste, Priit Dieves.

ISAMAA Erakond: Enno Eilo.

Maris Kõrgmäe
vallasekretär

Väike-Maarja vallas moodustavad võimuliidu neli osapoolt

4. novembri keskpäeval allkirjastasid Reformierakond, valimisliit Meie Pandivere, Keskerakond ning Isamaa järgmiseks neljaks aastaks koalitsioonilepingu.

Osapooled allkirjastasid koostöölepingu, mis peegeldab soovi nelja aasta vältel tegutseda selles suunas, et Väike-Maarja vald oleks koht, kus tahetakse elada, õpida, kodu luua, lapsi kasvatada ja ennast teostada.

Valimistel elanikelt suurima mandaadi saanud Indrek Kesküla sõnul oli läbirääkimistel erinevaid rõhuasetusi, aga kokkulepitut tegevuskava on ikkagi ühine tervik, mis peegeldab kõigi nelja osapoole nägu. Oluliseks pidas Kesküla hoida tänast kodulähedast haridusvõrku: kolm põhikooli, liisaks gümnaasium. Ühist meelt läbirääkimistel tegelikult oli piisavalt, näiteks teedesse ja tänavatesse tuleb rohkem investeerida. Koalitsioonileppe kohaselt on teedesse ja tänavatesse vastavalt teehoiukavale plaanis investeerida minimaalselt 500 000 eurot aastas. „Loodan, et investeeringute blokis, sealhulgas Väike-Maarja staadioni ehitus, Simuna kooli- ja spordikompleksi energia- tohusaks muutmine ning Rakke uue lasteaiahoone ja Triigi kergliiklustee teise etapi ehitus – saavad ka ühiselt tehtud. Osaliselt on selleks vaja õnnestumisi ka toetusmeetmete kasutamisel,“ lisas Kesküla.

Keskerakonna esinumber Siret Kotka selgitas, et vaadates seda koalitsioonilepingut ja arutelu, mis läbirääkimistel oli, siis Keskerakond võib selle koalitsioonileppega rahule jääda. „Me saime oma prioriteetidest väga-väga paljud asjad sisse,“ märkis Kotka ja tõi näitena Väike-Maarja staadioni ehitamist, Triigi kergliiklustee Müürikult Triigini valmis ehitamise ja erinevate külade toetamise. „Olgu selleks siis Kilti või Triigi küla, või Simuna alevik, kus on vaja mitmeid projekte lõpetada,“ loetles Kotka. „Me näeme seda, et me suutsime teha selle nihke,

Võimuliit moodustab uues Väike-Maarja valla volikogus 19 kohast 16. Foto: Kristel Kitsing

et me näeme suurest alevikust kaugemale – küladesse. See oli meie laua peal üks oluline asi,“ tunnistas ta.

Läbirääkimistele tagasi vaadates hindas Kotka, et eriarvamusi tuleb ikka ette ja oluline on leida see ühisosa. „Olen palju raskemaid koalitsiooniläbirääkimisi pidanud, et seda ühisosa saada. Väike-Maarja koalitsiooni läbirääkimised polnud küll kerged, aga ei olnud ka ületamatud, ja ühisosa oli võimalik saavutada,“ nentis riigikogu sotsiaalkomisjoni esimees Siret Kotka.

Valimisliidu Meie Pandivere esinumber Külli Urbas sõnas, et suund ja nägemus oli kõigil koalitsioonipartneritel sarnane. Tema jaoks olid olulisel kohal leppes noorte soov valida oma koduks Väike-Maarja vald. „Ehk kõik see, mis seoses sellega on oluline: koolid, lasteaia, sportimisvõimalused, pu-

has ja turvaline elukeskkond,“ loetles Urbas.

Samuti pidas koalitsioonileppele allakirjutanud Urbas oluliseks eakatele väarika vanaduspõlve võimaldamist tänapäevases eakate kodus, kus neil on turvaline elada ning staadioni valmimist ja kergliiklusteede võrgustiku edasiarendust.

Enno Eilo Isamaa erakonnast kinnitas, et ühisosa oli partneritel sarnane: noored ning et meie elukeskkond oleks parem. „Peamine lootus on see, et me saaks koostööd teha. Lubada on kerge, kuid tuleb ka ühiselt pingutada, et need tehtud saaks,“ rääkis Eilo, rõhutades taaskord koostöö tähtsust.

Nelja osapoolega koalitsioonis saab võimuliit uues Väike-Maarja valla volikogus 19 kohast 16.

Kristel Kitsing
toimetaja

ELANIKE ARV VÄIKE-MAARJA VALLAS 2021. AASTA 1. NOVEMBRIL – 5720

Vallavalitsuses

VALLAVALITSUSES 06.10.2021
HUVIHARIDUSE JA HUVITEGEVUSE TEENUSE PAKKIJATE TOETAMINE 21/22
•määrati huvihariduse ja huvi-tegevuse toetus teenuse pakku-jatele vastavalt korralduse lisale 1;
•suunati 102 208,34 eurot hal-latavate asutuste eelarvetesse vastavalt korralduse lisale 2.

VALLA TÄNUKIRJA ANDMINE – AASTA ÕPETAJA KONKURSS
•otsustati anda valla tänukiri Jana Külmallikule – valla aasta õpetaja 2021 üldhariduskoolis, Anne Tarvisele – valla aasta õpe-taja 2021 koolieelses lasteasutus-es ja Taimi Märtsinile – valla aasta haridusasutuse töötaja 2021;
•otsustati maksta igale tänu-kirja saajale välja rahaline pree-mia summas 300 eurot.

KATASTRÜKSUSTELE KOHA-AADRESSI JA SIHTOTSTARBE MÄÄRAMINE
•määrati Võivere külas asuva-te Kännustiku katastriüksuste ümberkruntimise tulemusena moodustatavate katastriüksus-te koha-aadressid ja sihtots-tarbed: Kännustiku, sihtots-tarbega maatulundusmaa ja Sventri, sihtotstarbega maatu-lundusmaa;
•määrati Salla külas asuva Sõst-ra katastriüksuse ja Mäiste külas asuva Lillakmäe katastriüksu-se ümberkruntimise ja jagami-se tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Sõstra, sihtots-tarbega elamumaa; Vastse-Sõst-ra, sihtotstarbega maatulundus-maa; Lillakmäe, sihtotstarbega maatulundusmaa;
•määrati Kadikülas asuva Kon-nasilma katastriüksuse jagami-se tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Konnasilma, sihtotstarbega maatulundusmaa ja Kullese, sihtotstarbega maatulundusmaa.

SOTSIAALKORTERI ÜÜRILE ANDMINE
•eraldati taotlejale sotsiaal-korter üldpinnaga 17,7 m² Väi-ke-Maarja alevikus tähtajaga kuni 02.10.2022;
•määrati üüri suuruseks 25 eu-rot kuus, millele lisanduvad kõr-valkulud.

SOTSIAALTOETUSTE ERALDAMINE
•nõustuti täiendava sotsiaal-toetuse maksimisega valla eelar-ve vahenditest ühele taotlejale

summas 50 eurot;
•nõustuti ühe taotleja sotsiaal-korteri üürivõla vähendamisega 552 euro võrra;
•nõustuti täiendava sotsiaal-toetuse maksimisega valla eelar-ve vahenditest kahele taotlejale teenuseosutaja poolt esitatud arvete alusel. Toetus kanda MTÜ Famigo Nõustamine ja Koolitus arveldusarvele;
•nõustuti lasteaia toiduraha ja kohatasu kompenseerimisega ajavahemikul 01.10.-31.12.2021 neljale lapsele.

ELURUUMI ÜÜRILE ANDMINE
•otsustati anda taotlejale üü-rile korter üldpinnaga 25,5 m2 Rakke alevikus tähtajaga kuni 31.10.2022;
•määrati üüri suuruseks 76,50 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud;
•otsustati anda noortekesku-sele üürile korter aadressil: Lõu-na tn 11-3, Väike-Maarja alevik tähtajaga kuni 10.12.2021;
•määrati üüri suuruseks 100 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

KAMPAANIA VÄRVID VALDA ARUANDE KINNITAMINE
•kiideti heaks Väike-Maarja alevikus, Uus tn 6 kinnistul asu-va elumaja fassaadi värvimistöõ-de teostamise aruanne;
•kinnitati värvimistöõde ko-gumaksumuseks 493,53 eurot, millest 345,47 eurot on toetus ja 148,06 eurot omafinantseering.

AVATUD MENETLUSE KORRALDAMINE, EBAVERE ÕPPESÕIDURADA
•otsustati korraldada avatud menetlus õppesõiduraja projek-teerimiseks asukohaga Porkuni metstkond 40, Ebavere küla.

VALLAVARA VÕÖRANDAMINE ENAMPAKKUMISEL
•otsustati müüa kirjalikul enampakkumisel Osta.ee kesk-konnas:
1. korteriomandid Väi-ke-Maarja alevikus Aasa tn 4 kortermajas. Korteriomandid nr 4, 5 ja 6, kõik alghinnaga 2500 eurot;
2. kinnistu aadressil Tamsalu mnt 1 Väike-Maarja alevik (äri-maa 100%, pindala 1704 m2) alg-hinnaga 60 000 eurot.

HAP TOETUSE KASUTAMISE ARUANDE HEAKSIITMINE
•kiideti heaks Edru küla Tälli kinnistu veesüsteemi arendami-se projekti aruanne;
•kinnitati projekti kogumaksu-museks 6060 eurot, millest 3819

eurot on toetus ja 2241 eurot projekti omafinantseering.

KESKKONNALOA TAOTLUSELE JA KESKKONNAMÕJU HINDAMISE EELHINNANGULE ARVAMUSE ANDMINE, LOKSA KRUUSAKARJÄÄR
•nõustuti OÜ Thorsen Grupp Meibaumi kruusamaardla Lok-sa kruusakarjääri keskkonnaloa taotluse ja keskkonnamõju hin-damise eelhinnanguga.

GEOLOOGILISE UURINGU LOA TAOTLUSELE ARVAMUSE ANDMINE, SALLA UURINGURUUM
•nõustuti Vestur OÜ-le Salla uuringuruumi geoloogilise uu-ringuloo väljastamisega.

RAIELOA ANDMINE
•nõustuti Kiltsi alevikus Liiduri tn 14 kinnistul ühe vahtra maha võtmisega.

SUNDVALDUSE SEADMINE
•otsustati seada tähtajatu sundvaldus Elektrilevi OÜ ka-suks kinnistutele asukohaga Kallaku tee Salla küla ja Eip-ri tee Eipri küla tehnorajati-se (maakaabelliini, mille kait-sevöönd on piki kaablit kulgev ala, mida mõlemalt poolt piira-vad liini äärmistest kaablitest 1 m kaugusel paiknevad mõtteli-sed vertikaaltasandid) talumi-seks.

VALLAVALITSUSES 13.10.2021 KATASTRÜKSUSELE SIHTOTSTARBE MÄÄRAMINE, MÄESIILU
•määrati Müüriku külas asuva Mäesiilu katastriüksuse sihtots-tarbeks transpordimaa 100%.

AIAMAAL EHITISE PAIKNEMISEKS LOA ANDMINE
•lubati lepingu nr 12-2/129/2021 alusel ajutisse ka-sutusse antud aiamaal paikneda aiamajal.

HANKE TULEMUSTE KINNITAMINE
•kinnitati 2021/2022 talvel lumetõrjetööde teostajateks: piir-konnas 10 – Vao Agro OÜ, piir-konnas 13 – Martin Madissoon ja piirkonnas 14 – Ulvi Agro OÜ;
•tunnistati kõik lihtmenetlu-sega riigihanke „Puidupelletite ostmine“ esitatud pakkumused hankedokumentides toodud nõuetele vastavaks ja kinnitati edukaks pakkujaks Warmeston OÜ pakkumus maksumusega 57 960 eurot (koos käibemaksuga);

ELURUUMI ÜÜRILE ANDMINE
•otsustati anda taotlejale täht-ajatult üürile korter üldpinnaga 41 m², Triigi külas;
•määrati üüri suuruseks 82 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulude ning korterelamu korrashoiu- ja parenduskulude eest.

netab õnnetusi.
Detailplaneering ei sisalda üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepa-nekut.
Detailplaneeringu materjalidega on võimalik tutvuda valla veebilehel.
Detailplaneeringu avalik arutelu toi-mub 06.12.2021 kell 18.00 Väike-Maarja seltsimajas (Pikk tn 2 Väike-Maarja ale-vik).

Diana Seepter
maakorraldusspetsialist

KORRALDUSE KEHTETUKS TUNNISTAMINE
•tunnistati kehtetuks vallava-litsuse 06.10.2021 korraldus nr 697 „Eluruumi üürile andmine, Lõuna tn 11-3“.

VALLAVALITSUSES 20.10.2021 KATASTRÜKSUSTELE KOHA-AADRESSI JA SIHTOTSTARBE MÄÄRAMINE
•määrati Võivere külas asuva Härma katastriüksuse jagami-se tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Härma, siht-otstarbega maatulundusmaa ja Härmametsa, sihtotstarbega maatulundusmaa;
•määrati Võivere külas asu-va Kase katastriüksuse jagami-se tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Kase, sihtots-tarbega maatulundusmaa ja Ka-semetsa, sihtotstarbega maatu-lundusmaa.

KATASTRÜKSUSELE KOHA-AADRESSI, SIHTOTSTARBE JA MAKSUSTAMISHINNA MÄÄRAMINE
•määrati Rakke alevikus F. R. Faehlmanni tee 48b asuva kin-nisasjaga liitmiseks sobiva maa-üksuse koha-aadressiks F. R. Faehlmanni tee 48 ja sihtotstar-beks elamumaa ning maa mak-sustamishinnaks 510 €.

VALLAVARA ENAMPAKKUMISE TULEMUSE KINNITAMINE
•kinnitati GAZ-53 enampakku-mise võitjaks osta.ee keskkon-nas hinnaga 3460 eurot Kingi-sepa talu.

KOMISJONI MOODUSTAMINE, KAASAV EELARVE
•moodustati 2022. aasta kaasava eelarve ettepaneku-te menetlemiseks komisjon koosseisus: esimees Indrek Kes-küla; liikmed: Ene Preem, Leie Nõmmiste, Enno Eilo ja Jane Kool.

SOTSIAALTOETUSTE ERALDAMINE
•nõustuti täiendava sotsiaal-toetuse maksimisega valla eel-arve vahenditest viiele taotlejale kokku summas 550 eurot.

ASENDUSHOOLDUSTEENUSELE SUUNAMINE
•otsustati paigutada laps asen-dushooldusteenusele pereko-dusse.

VÄIKE-MAARJA LASTEAIA HOOLEKOGU KOOSSEISU KINNITAMINE
•kinnitati Väike-Maarja laste-aia hoolekogu koosseis: lasteva-nemate esindajad: Martin Rüü-son, Kristiina Tiits, Kalle Kriit, Alis Münter, Karin Laansalu, Marit Mändmets, Alice Karron,

Diana Laansalu, Olavi Eerma; õpetajate esindaja Jaanika Oja-la; vallavalitsuse esindaja Deili Matson.

RAKKE LASTEAED LEEVIKE HOOLEKOGU KOOSSEISU KINNITAMINE
•kinnitati Rakke lasteaed Lee-vike hoolekogu koosseis: laste-vanemate esindajad: Triin Alat-sei, Anneli Reigo, Siiri Lõhmus, Janely Pedoson, Lisette Vunder; õpetajate esindaja Anne Tar-vis; vallavalitsuse esindaja Deili Matson.

PUURKAEVU ASUKOHA KOOSKÕLASTAMINE
•nõustuti majandus- ja joogi-vee tarbeks (alla 5 m³ ööpäevas) puurkaevu rajamisega asukoha-ga Nõmmküla, Avarmaa.
•tunnistati kehtetuks vallava-litsuse 09.06.2021 korraldus nr 410 „Puurkaevu asukoha koos-kõlastamine, Avarmaa Nõmm-küla“.

AVATUD MENETLUSE KORRALDAMINE, TOIDUAINETETÖÖSTUSE TOOTMISE HOONE
•otsustati korraldada avatud menetlus Ärina külas Naturali, Regle ja Tibula alajaam kinnis-tutel toiduainetetööstuse toot-mise hoone ja seda teenindavate rajatiste projekteerimiseks.

AVALIKU ÜRITUSE LUBA
•lubati spordiklubil Rakke korraldada avalik üritus jalg-rattavõistlus RMW Transport CX karikasari/Rakke CX Rakke alevikus 30.10.2021 kell 8.00-16.00;
•lubati sulgeda 30.10.2021 ala-tes kell 8.00 kuni 15.30 liikluseks Rakke alevikus osa Oru ja Linna-mäe tänavast.

VALLAVALITSUSES 27.10.2021 PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE MÄÄRAMINE
•määrati projekteerimistingi-mused Sisekaitseakadeemia-le õppesõiduraja ehitusprojekti koostamiseks aadressil Porkuni metstkond 40, Ebavere küla.

EHITUSLOA VÄLJASTAMINE
•väljastati ehitusluba osaühin-gule H.T.R. puurkaevu rajami-seks asukohaga Avanduse küla, Künka.

HOOLEKANDEASUTUSSE HOOLDAMISELE SUUNAMINE
•suunati isik üldhooldusteenu-sele Väike-Maarja hooldekodus-se, omaosalus hoolduskulude tasumisel on 95% isiku sisse-tulekutest, ülalpidamiskuludest puuduoleva osa tasub vallavalit-sus.

Maris Kõrgmäe
vallasekretär

LÜHIDALT

Detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikustamine

Väike-Maarja Vallavalitsus võt-tis 29.09.2021 korraldusega nr 681 vastu Väike-Maarja alevikus Tagaküla tee 1 asuvalle ligikaudu 0,6 ha suurusele planeeringualale koos-tatud detailplaneeringu ning määras de-tailplaneeringu kehtestamise tõenäoli-seks tähtajaks 01.10.2023.
Planeeringuala hõlmab Tagaküla tee 1 katastriüksuse ja sellega külgneva riigi-tee nr 22 ning Tagaküla tee osa. Planeer-ingu koostamise eesmärk on määrata ehitusõigus politsei- ja päästehoone ehi-

tamiseks.
Detailplaneeringu elluviimisel tihen-datakse olemasolevat ebaühtlast hoo-nestust ning võetakse kasutusele Väi-ke-Maarja aleviku arenguks väärtuslik, kasutuseta seisev tühi kinnistu maantee hoonestusfrondis. Planeeritud hoones-tust hakkab teenindama olemasolev ta-ristu. Tegemist on kaaluka avaliku huviga objekti planeerimisega, kuna see tagab elanikele ohutuse ja loob turvatunde (politsei institutsioon) ning Päästamet päästab elu, vara ja keskkonda ning en-

Vald kingib suurtele ja puuetega lastega peredele jõuluks kinkekaardid

Väike-Maarja vallavalitsus kingib valla suurtele peredele (kolm ja enam last peres) ning puuetega lastega peredele jõuludeks kinkekaardi, mille saab kätte 13.12.2021–31.01.2022 vallamajast (Pikk tn 7, Väike-Maarja, ka-binet 102). Lisainfo lastekaitse spetsialist Tiia Kaselo, tel 329 5762.

Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu avalikud arutelud

Väike-Maarja seltsimajas (Pikk tn 2 Väike-Maarja) 29. novembril kell 18.00.
Simuna rahvamajas (Lai tn 5 Simuna) 30. novembril kell 18.00.
Rakke koolis (F. R. Faehlmanni tee 46 Rakke) 1. detsembril kell 18.00.

Anna oma hääl parimale kaasava eelarve ettepanekule

10. oktoobril lõppes ideede esitamine Väike-Maarja valla kaasava eelarve hääletusele. Kokku laekus 4 ideed.

Kõigil vallaelanikel oli 13. septembrist kuni 10. oktoobrini võimalus pakuda välja mõtteid, kuidas investeerida 2022. aastal valla eelarvesse kavandatud 15 000 eurot nii, et sellest oleks kasu võimalikult paljudele vallaelanikele.

Idee tulemusena elluviidav objekt peab olema seotud Väike-Maarja vallaga, vallaeelarve mõistes liigituma investeerimistegevuseks, pakkuma avalikku hüve ja olema avalikult kasutatav, elluviidav ühe kalendriaasta jooksul ning objektist ei tohi tekkida ebamõistlikke kulusid valla järgnevat aastate eelarvetele.

Kaasava eelarve ettepanekute menetlemiseks moodustatud komisjon koosseisus Indrek Kesküla, Leie Nõmmiste, Ene Preem, Jane Kool ja Enno Eilo analüüsis ettepanekute vastavust kaasava eelarve tingimustele ning otsustas, et Väike-Maarja valla kaasava eelarve kasutamiseks korraldataval rahvahääletusel osalevad kõik neli esitatud ideed:

RAKKE MADALSEIKLUSPARGI RAJAMINE

Ettepanek on rajada Rakke kooli lähedusse erinevate raskusastmetega elementidest koosnev madalseikluspark, mis võimaldaks pakkuda rohkem õuetegevust nii väiksematele lastele, kui ka noortele. Madalseiklusraja atraktsioonid toetavad kehalist arengut, koordineerimist ja tasakaalu. Kuna seikluspargis leiavad tegevust igas vanuses inimesed, siis on see ka suurepärane koht, kus perega koos aega veeta. Seikluspargis ja selle ümbruses saab seikluslikult ja arendavalt teostada ka õuesõpet (korraldada maastikumänge jms õppemänge), nii saavad pargist kasu ka Rakke kool ja lasteaiad.

VAO TASAKAALURAJA RAJAMINE

Ettepanek on rajada Vao küla keskel asuvalle mängu- ja spordiväljakule puidust tasakaalurada, mis aitaks tegevust leida piirkonnas elavatele lastele ja noortele. Tasakaalurada koosneb erinevatest tasakaalu-, koordineerimis- ja rippumiselementidest, mis annavad võimaluse kasutajatel oma tasakaalutunnetust ja osavust proovile panes liikuda ilma jalga maha panemata alguspunkti lõpp-punkti. Sportliku ja aktiivse vabaajaveetmise võimaluse loomine Vao külasse toetab laste füüsilist ja vaimset tervist ning aitab lapsed eemal hoida sõltuvust tekitavast nutimaailmast.

SIMUNASSE DISCGOLFI VÄLJAKU RAJAMINE

Ettepanek on rajada Simuna alevikku nn noorde männikusse 18 korviga discgolfi väljak, et pakkuda viimastel aastatel aina populaarsemaks muutunud spordiala harrastamise võimalust ka Simuna elanikele. Kettagolf on män-

Simunasse discgolfi väljaku rajamine. Foto on illustratiivne. Foto: Kristel Kitsing

Vao tasakaaluraja rajamine. Foto on illustratiivne. Foto: erakogu

guline ja arendav tervisespordiala, mis sobib igas vanuses ja erineva sportliku võimekusega inimesele. Simuna kooli juures tegutseb teist aastat edukalt discgolfi ring ja seetõttu aitab discgolfi väljaku rajamine mitmekesistada ka kooli kehalise kasvatus tunde. Kavandatava kettagolfi raja eelis ümbruskonna radade ees on võimalus sättida korve korralike kaugvisete tegemiseks.

SIMUNASSE VÄLIJÕUSAALI RAJAMINE

Ettepanek on rajada Simuna kooli juurde väljõusaal, et mitmekülgsemate sportimisvõimaluste loomisega tuua inimesi aastaringelt värske õhu kätte trennima. Väljõusaali seadmed

sobivad kasutamiseks nii täiskasvanutele kui lastele, samuti seenioritele ja erivajadustega inimestele ning aitavad parandada üldist enesetunnet ja koordineerimist. Jõusaali asukohaks sobib kõige paremini Simuna kooli ning spordihoone ümbrus, sest seal on juba olemas teisedki spordirajatised, mis võimaldavad erinevaid treeninguid omavahel siduda ja mitmekülgsemaks muuta ning luua võimaluse mitmekesistada kooli kehalise kasvatus tunde.

Pea meeles:

- Väike-Maarja valla kaasava eelarve rahvahääletus toimub ainult volis.ee keskkonnas 8.-29. november 2021.
- Hääletus algas 8. novembril kell

Rakke madalseikluspargi rajamine. Foto on illustratiivne. Foto: erakogu

Simunasse väljõusaali rajamine. Foto on illustratiivne. Foto: erakogu

9.00 ja lõpeb 29. novembril kell 17.00.

- Hääletamiseks on võimalik kasutada avalikus internetipunktis ja kõigis valla raamatukogudes asuvaid kliendarvuteid asutuste lahtioleku aegadel.
- Hääletamisel osaleja identifitseerib ennast elektroonilises hääletuskeskkonnas ID-kaardi, Mobiil-ID või Smart IDga.
- E-hääletamiseks on vaja kehtivate sertifikaatidega ID-kaarti, Mobiil-ID või Smart ID ja PIN-koode.
- Hääletusel saab osaleda iga vähemalt 14-aastane isik, kelle elukoht on Eesti rahvastikuregistri andmetel Väike-Maarja vallas.
- Hääletada saab ühe ettepaneku poolt.

- Hääletamine on salajane.
- Hääletamise tulemusena reastatakse ettepanekud vastavalt saadud häälte arvule, alustades enim häali saanud ettepanekust.
- Hääletustulemused avalikustatakse 29. novembril kell 17.00.
- Elluviimisele kuulub üks või mitu ideed, mis lähtuvalt ettepaneku eeldatavast maksumusest mahuvad 15 000 euro sisse.

Lisainfo: Ene Preem, arendus- ja planeerimisosakonna juhataja, tel 329 5766 ja 523 9550, e-post ene.preem@v-maarja.ee.

Ene Preem
arendus- ja planeerimisosakonna juhataja

Talihoolduse põhimõtted

Lumetõrjetööd algavad kohalikel teedel koheva lume korral, kui lumekihi paksus ületab 10 cm ning sulalume ja lõrtsi korral, kui lumekihi paksus ületab 6 cm. Lume ja lõrtsikihi paksust arvestatakse kinni sõidetud lumekihi pinnast.

Lumetõrje on jagatud tööde teostamise tähtsuse järgi:

- õpilasiinidega seotud teed ja põhimaanteed I kl teed peavad olema sõiduautoga ja jalgsi läbitavad tööpäeviti kella 6.00-ks, 14.00-ks ja kella 17.00-ks, ülejäänud päeval kella 7.00-ks ja 17.00-ks ning kõikidel päevadel täielikult puhastatud lumest vähemalt 4 tundi pärast lumetuisu lõppu.

- haruteed II kl teed peavad olema sõiduautoga ja jalgsi läbitavad tööpäeviti kella 7.00-ks

ja 17.00-ks, ülejäänud päeval kella 8.00-ks ja kõikidel päevadel täielikult puhastatud lumest vähemalt 8 tundi peale lumetuisu lõppu.

Tasuta lumetõrjet teostatakse aastaringses kasutuses olevatele majapidamistele kuni sisseõidutee õuealani/värvani kui sissepääsutee vastab järgmistele tingimustele:

- tee on vähemalt 5 meetri laiuses takistustest puhastatud ja tee servades olevad takistused (nt ilupöösad, istikud, truubiotsad, kivid jne) on märgistatud viisil, mis tagab nende nähtavuse pimedal ajal ja lumekihi paksusest hoolimata. Tähistamiseks on soovituslik kasutada puidust, vähemalt 1,5 meetri kõrguseid teibaid (võimalusel helkurribaga);
- tee kohalt on eemaldatud

puude oksad minimaalselt 3,5 meetri kõrguselt ja tee laiusest laiemalt vähemalt ühe meetri ulatuses mõlemal poolt teed;

- tee kõrval on ruumi, kuhu on võimalik lund lükata;
- tee laius ja teekurvid võimaldavad lumetõrjetehnika liikumist ja lumetõrje teostamist.
- Vallavalitsus ei korralda transpordivahendite lumest väljatõmbamist ega õuealade lumest puhastamist.
- Vallavalitsus ei teosta lumetõrjet juriidilistele isikutele.

Lumetõrje piirkonnad ja vastutajad 2021/2022 talveperioodil Väike-Maarja vallas

VALLATEED:

- Väike-Maarja aleviku tänavad ja platsid: Ulvi Agro OÜ, Arvi Rotka, 5553 7412.
- Väike-Maarja aleviku kõnni-

ja jalgrattateed: Väike-Maarja Haldusteenused, Heigo Masing, 521 1262.

- Koonu, Pandivere, Raeküla, Eipri, Müüriku: Ulvi Agro OÜ, Arvi Rotka, 5553 7412.
- Eipri, Triigi, Avispea, Puidvere, Rastla: OÜ Avispeamees, Jaak Läänemets, 5660 6357.
- Äntu, Ebavere/Kaarma, Sandimetsa, Kurtina, Nadalama, Hilar Sinimets, 5375 0384.
- Kärja: K&G Saarelt OÜ, Reimo Vilkes, 5696 6660.
- Määri, Avanduse, Simuna aleviku tänavad, Orguse, Võivere, Hirla: K&G Saarelt OÜ, Kau-pu Kuusemets, 5332 8045.
- Simuna aleviku kõnniteed: Väike-Maarja Haldusteenused, Hilar Sinimets, 5375 0384.
- Kärja, Imukvere, Karaski: OÜ Kerro Farmer, Raimo Birnbaum, 506 0173.
- Aavere, Pikevere, Varangu, Raigu: Vao Agro OÜ, Kalle Mar-

gus, 5853 9980.

- Vao, Kilti, Risu, Mätliku: Vao Agro OÜ, Kalle Margus, 5853 9980.
- Kilti, Liivaküla, Nõmme, Vorsti: Ööpiku Agro OÜ, Carl Zibo, 5557 0903.
- Rakke aleviku tänavad, Edru, Suure-Rakke: Vao Agro OÜ, Kalle Margus, 58 53 99 80.
- Kamariku, Lammasküla, Räätsvere, Ao, Kellamäe: Rein-paul Agro OÜ, Rein Möldre, 50 53 093.
- Nõmmküla, Piibe, Lahu, Kõpsta: Reinpaul Agro OÜ, Rein Möldre, 505 3093.
- Rakke aleviku kõnniteed: Väike-Maarja Haldusteenused, Endel Tambla, 5194 4811.
- Olju, Lasinurme, Emumäe, Kaavere, Salla, Mäiste, Möisamaa, Tammiku: FIE Martin Maddisoon, 552 1753.
- Kännuküla, Aburi, Koonu,

Ärina, Ebavere, Vao: Ulvi Agro OÜ, Arvi Rotka, 55 53 74 12.

• Üldine vastutus vallateede osas: Kalev Nõmmiste, tel 533 04 779.

RIIGITEED:

- Rakvere – Vägeva; Väike-Maarja – Tamsalu piirkond; Ebavere – Järva-Jaani; Pikevere – Puhmu; Raigu – Vajangu; Koonu – Pandivere – Kadila; Väike-Maarja – Simuna; Ebavere – Simuna; Äntu – Määri; Simuna – Laekvere; Simuna – Kärja; Simuna – Rakke; Avanduse – Rahlk; Kärja – Salla; Kapu – Rakke – Paasvere; Olju – Salla; Tammiku – Salla – Kärja; Tartu – Jõgeva – Aravete; Piibe – Preedi – Koeru; Ao – Vahuküla.
- AS Eesti Teed Virumaa info-telefon 1510.

Hauaplatside korrastamine on südametunnistuse küsimus

H aual toimetades meenutatakse ikka lahkunud inimest, temaga koos veedetud ühi-seid hetki. Mida värskem on kaotusvalu, seda hõrdamaks muutub meel, kuid ajapikku valu väheneb ja aina enam meenuvad toredad ja vahest ka lõbusad hetked.

Väike-Maarja kalmistutel on hauaplatside kokku pea 3000. Olen südamest tänulik inimestele, kes korrastavad oma kasutuses olevaid hauaplatsi regulaarselt ja ei pea paljude ka nendega piirnevate radade ja alade korrastamist. Seda mitte tehes, kannaks ju tuul selle sodi osaliselt platsile tagasi.

Väike-Maarja valla kalmistute kasutamise eeskirja §7 punkt 7 näeb ette, et hauaplatsi kasutaja on kohustatud seda korrastama ning ka neid ümbritsevat vahekäike. Hooldamise käigus tekkinud praht tuleb viia selleks ettenähtud kohta.

Kahjuks peab nõrdimusega tõde-ma, et harvad pole juhud, kus piinlikult puhtaks kraabitud hauaplatsi ümbrusse tekivad teerajale, pöösaste alla või hooldamata näivale naaberplatsile järjepidevalt hunnikud lehe- või oksasodist. Kahjuks pole vanematel hauaplatsidel enam kedagi, kes seal toimetamas käib. Vahet, kui veel siiski on, siis need vanamemmed või taadid lihtsalt toovad küünla ja meenutavad lahkunuid, kuna nende tervis ja vanus ei võimalda neil seal enam midagi muud korda saata. Rääkimata siis suure prahihunniku koristamisest, mis nende lähedase kalmule on kokku kuhjatud. Kui on võetud aeg korrastada lähedaste hauaplats, siis võiks varuda aega ka prahi äraviimiseks. Samuti häirivad sellised prahihunnikud teedel teiste kalmistu külastajate liikumist.

Lähenemas on hingede-aeg, ja eks kõigil on soov oma lähedaste hauaplats enne talve saabumist korda seada.

Talvel sobib haudade kaunistamiseks kasutada igihaljaste puude ja pöösaste oksa. Fotod: Heili Talpsepp

Puhtaks kraabitud hauaplatsi ümbrusse tekivad järjepidevalt hunnikud lehe- või oksasodist.

Kaunistamiseks sobib kasutada igihaljaste puude ja pöösaste oksa (kadakas, jugapuu, pukspuu, kuusk, nulg, iileks, mahoonia). Värvilised annavad ka narbikud või eerikad, kuivatatud värvilised marjad. Suvelilledena kasutatakse padipöõsa võib talvisesse seadesse alles jätta. Helehalli ja omapärase mulje jätab ka põdrasambla kasutamine seadetes. Eelistada võiks looduslikke ja naturaalseid seadeid.

Talveks ei sobi pöösastesse jätta kastmisnõusid ega tööriistu, mis riivavad silma. Kerged, plastikust kastmisnõud lähedaste tuulega lendu ning tööriistade puitvarred ei pea niiskuse käes just kaua vastu.

Lähedase kaotuse järel kirstumatus korraldamisel võetakse kalmistu-meistriga ühendust, kuid sama tuleb teha ka urniga matmise puhul. Matmine tuleb registreerida kalmistumeistri juures vähemalt kaks päeva enne sängitamist.

Leinatalitusele tuuakse kaasa lilli, kimpe, pärjasid. Selle järgsel kalmu korrastamisel tuleb ka need vastavalt jäätmete käitlemisele sobivalt jagada: taimsed jäänuused komposti hunnikusse, kimpude valmistamiseks kasutatav plastikust alus ja paelad prügikasti. Leinapärijad on enamasti valmistatud oksale või metallist raamile ning okste kinnitamiseks on kasutatud traati, seega sobib prügikonteinerisse, mitte taimsete jäätmete kogumiskohta.

TÄHELEPANEKUID JA MÄRKUSI:

- Väike-Maarja valla koorte ja kasside pidamise eeskiri keelab viibida lemmikloomaga kalmistul.
- Keelatud on tuua kalmistu jäätme-

Kalmistu prügikonteinerisse ei tohi panna kodust olmeprügi.

te mahapaneku kohtadesse ja konteineritesse olmejäätmeid (kohvimasin, riided, jalanõud jne)

- Hauaplatside kujundamisel ja korrastamisel tekkinud ehituslikud jäätmed nagu äärekivid, betoonist hauatähiste alused või muud rajatised tuleb viia jäätmejaama. Vanade hauatähiste (plaadid, kivid) uuendamisel ja väljaveetamisel tuleb need samuti viia jäätmejaama või matta lahkunu matmise

kohale.

- Kalmistutel olevad tööriistad on mõeldud kõigile kasutamiseks ja neid ei sobi jätta kalmistule laiali või hooldamata tunduva hauaplatsi pöösasse. Kahjuks kaovad Uue kalmistu tööriistad aeg-ajalt siiski täitsa ära.
- Väike-Maarja kalmistutel on plaanis hooldamata hauaplatside väljaselgitamine, et neid saaks uuesti kasutusse anda. Hauaplatsi kasutajad, kes pole veel kasutuslepinguid sõlminud, võiksid seda teha. Kui on kahtlusi kasutuslepingu kehtivuse osas, siis kindlasti tundke huvi ja võtke kalmistumeistriga ühendust (telefon 516 1809 või e-kiri: heili.talpsepp@v-maarja.ee).

Heili Talpsepp
Väike-Maarja kalmistumeister

Simuna eakad külastasid Võrumaad

Võromaa, Võromaa, kõgõ ilusamp sa, sinnu kitä ma egal puul ollõn. Sükav Ööbikuorg, korgõ Munamäe torn minu terütäs minnen ja tullõn.

Üht kõige tuntumat laulu „Mu latsõpõlvõ Võromaa“ saab kuulata internetist Arhailise meeselaulu seltsi esituses.

Sõit algas 12. augusti varahommikul. Meie reisijuhiks oli Võrumaal tuntud Ulvi Mustmaa.

Võrumaa linna ja keele saamisluu on seotud Võrumõisa nimega. Võrumaa eraldati Tartu maakonnast vene keisrinna Katariina II 21. aug 1784 dekreediga. Riia kindralkuberner krahv G. Browne käsul osteti 57000 eest Võrumõisa ja asutati Võru linn. Tartumaast eraldati nõ vana jagamatu Võrumaa oma ajaloolisest piirides. Arheoloogiliste kaevamistega on kindlaks tehtud, et Võrus oli asula juba 5000 aasta eest. Juba 1789. aastast mainitakse esimese tööstusettevõtte tellis-tehast. Katariina kiriku kõrval rajati parvlaev Estonial hukkunud 17-le võrukale mälestussammas. Teiste seas hukkus seal linnapea Jaak Ott koos abikaasa Helvega.

Keskväljaku kõrval asub Võru Kreutzwaldi gümnaasium. 1792. a avati seal linna sega-alkool. Järgmisel sajandil tegutsesid majas saksakeelne kreiskool, linnakool, poisslaste kõrgem alkool ja I maailmasõja ajal Riia Aleksandri nimeline gümnaasium. Aastatel 1921-1930 tegutsesid majas Õpetajate seminar koos harjutuskooliga. Selle lõpetajad said põhiliselt töökohad Lõuna-Eestis. Direktor oli tuntud koolimees Johannes Käis, kelle mitmed mõtted laste kasvatamisest on täna-

Reisiseltskond Vargamäel. Foto erakogu

päevalgi ajakohased. Veel tegutsesid selles majas mitme nimega koolid. 1944. a maja põles, taastati ja al 2015. a tegutseb seal eelnimetatud Võru gümnaasium.

Kuulsaim võrulane on kahtlemata Virumaal sündinud arst ja kirjanik Fr. R. Kreutzwald, kes töötas linnaarstina 1833-1877. Sõitsime bussiga mööda ka mitmetest huvitavatest hoonetest: L. Koidula ja Fr. R. Kreutzwaldi piltidega kaunistatud maja, Erki Noole sünniko-

du ja pargis olevast Kreutzwaldi monumendist (kujur A. Adamson). Tamula järve rannas imetlesime Eesti pikimat 111 m pikkust rippstila jalakäijatele.

Tund koos Ulviga möödus märkamatu ja väikeste meenete vahetamise järel jätkus reis kokkulepitud kohtadesse. Lõunasöögikohast liikusime Inglise muuseumi. Muuseum-temakoda Inglise Kodu ligi 3000 portselanist, klaasist, metallist, puidust ja testiilist eksponaadiga oli huvitav ja

maja perenaisele ning tema saarlasest elukaaslasel esitasime hulga küsimusi.

Rõuge ürgorg on kahtlemata meelispäik, sest viimastel aastatel ehitatud vägev külalistemaja ja eriti pesapuu torn on külastamist vääri-va ehitused. Ronisin torni tippu ja alt kuulen kahe reisikaaslase vestlust: „No kui Jüri juba üles kopperdas, ega siis meiega viletsamad ole!“. Põrs torni servas tundsin selgelt, et kõigume. Ümbruskonna vaa-

de oli võimas. Suure Munamäe tornist näeb muidugi kaugemale, kuid seal oli me varem käinud ja seekord leppisime väiksema vaatega.

Peagi jõudsin Vargamäele, kus tutvusin hoonetega ja rääkisime filmimisest. Tegime ka aida juures ühispildi. Hävitatud Eesti kodu sein ja kõrval mälestusmonument metsavendadele ning puust mehe kuju ning põlemapandud hoonetel allesjäänud telliskivide hunnikud – kõik need meenutavad vanemaegadele nii tuttavat lugu paljudest eesti kodudest, mis hävitati bolševike terrorivalitsuse ajal. Pärast meie külastäiku paigutati umbes nädal hiljem metsavendade monumendi tippu skulptuur (ETV-s näidati).

Võrumaast on mitmetes raamatutes põhjalikult kirjutatud („Võrumaa vaatamisväärsused“, „Võrumaa mõisad ja mõisnikud“, „Võrumaa“ jt).

1896. a Restus asutatud piimaühistu oli esimene Vene keisririigis. 1903. a asutatud Antsla tarbijate ühistu – esimene Eestis. Talude ostmise algas mitukümmend aastat varem kui Põhja-Eestis. 1940. a okupatsiooni tulekul ebaõnnestusid kõik „tööräha meeleavaldused“, sest umbes 90 000 elaniku kohta oli vaid üks kommunist. 1941. a suvesõjas vabastati Võrumaa punavõimust enne saksa sõjaväelaste tulekut. Viimane metsavend August Sabe lan-ges 28.09.1978. a. 1987. a 21. okt hii-gelmeeleavaldusel Võrus, kanti esmakordselt avalikult sinimustvalget lippu pärast II maailmasõda.

Tänu humorikale Kiikri bussijuhi-le huvitavete näkete lisamise eest. Tänu Simuna rahvamaja juhataja Aulile ja Väike-Maarja vallavalitsusele.

Jüri Kalvet
pensionär

Vaktsineerimine on sadu kordi ohutum kui koroon, eriti kui tervis on nõrk

Koroon vastu vaktsineerimisest räägitakse neil päevil palju ning info on sageli vastukäiv. Et pilti selgust tuua, võtame lühidalt kokku, mida näitavad Eesti andmed.

Mida vanem on inimene, seda sagedamini vajab ta koroonaviirusega nakatumise korral haiglaravi. Üle 60-aastastest nakatunust on Eestis haiglasse jõudnud iga kuues, üle 70-aastasest nakatunust iga kolmas ning üle 80-aastasest nakatunust iga teine.

Oht püsib sellisel tasemel vaid seni, kuni ollakse vaktsineerimata. Vaktsiini kaitse all väheneb koroon raske põdemise oht 4–5 korda. Esiteks ei hakka koroonaviirus vaktsineeritud inimestele nii hästi külge. Teiseks, kui nakkus siiski läbi murrab, põeb vaktsineeritud inimene haigust kergemalt. Tema võimalus haiglasse sattuda väheneb 2–3 korda. Kui sinna tuleb siiski minna, on ravi kiirem ja kergem.

Neist numbristest võib mõelda veel lihtsamalt. Lõpetatud vaktsiiniuur teeb inimese koroon vastupanuvõime mõttes umbes 40 aastat nooremaks! Vaktsineeritud 70-aastane võib tunda end nagu vaktsineerimata 30-aastane.

TÕSISEID KÕRVALTOIMEID ON VÄHEM KUI IGAPÄEVASTEL RAVIMITEL

Nagu ravimid ikka, võivad ka koroonavaktsiiniid tekitada kõrvaltoimeid. Kõige tavalisem on tunda paar päeva väsimust ja valu süstikohas. Ette tuleb ka palavikku, peavalu, lihas- ja liigesvalu ning külmavärinaid. Need kerge külmetushaiguse sümptomid pole ilmselt kellelegi probleem, pealegi on kerged kõrvaltoimed vanemas eas harvemad kui noortel. Muretsema võib panna aga tõsisema kõrvaltoime võimalus.

Õnneks on kõigi kasutusele lubatud koroonavaktsiinide tõsised kõrvaltoimed haruharvad. Eestis on seni vaktsineeritud ligi 0,8 miljonit inimest. Arstiabi

vajadus on tekkinud neist 0,03% ehk ühel inimesel kõigi Kärda või Paldiski elanike peale. Nii madal tõsiste kõrvaltoimete sagedus teeb silmad ette paljudele igapäevastele ravimitele. Isegi ibuprofeeni kõrvaltoimete nimemiri on pikem kui vaktsiinide oma!

TERVISEMUREDEGA ON VAKTSIINI KAITSE VEELGI OLULISEM Olugi et harvad, on vaktsiini kõrvaltoimed tõsisel ajal ja kedagi ei tohiks nende tõsiselt võtmise pärast hukka mõista. Kui pelgate kõrvaltoimet, rääkige enne vaktsineerimist oma perearstiga või helistage nõuandeliinil 1220. Võite koos arutada, milline vaktsiinidest oleks teile sobivaim. Usaldusväärset taustainfot vaktsiinide kohta leiate ka www.vaktsineeri.ee.

Kui tunnete end vaktsineerimise järel mitmendat päeva halvasti, pöörduge julgelt perearsti poole või EMO-sse. Eesti arstid kinnitavad, et koroonavaktsiinide tõsised kõrvaltoimed on hästi tuvastatavad ja ravitavad.

Kõrvaltoimeid tõsiselt võttes tasub sama tõsiselt võtta ka koroonaviirust. Kui võrrelda võimalust sattuda haiglasse viiruse tõttu võimalusega sattuda sinna vaktsiini tõttu, siis selgub, et viirus on vaktsiinist vähemalt 200 korda ohtlikum! Kui kõik Kärda elanikud end vaktsineeriks, vajaks üks inimene arstiabi. Kui

kogu Kärda koroonasse nakatuks, siis jõuaks haiglasse 200 inimest.

See vahe on veel suurem, kui tervis on nõrk. See ei tähenda aga, et tervise murede korral peaks vaktsiini vältima. Hoopis vastupidi – krooniliste haigustega inimene vajab vaktsiini kaitset veel enam, sest tema terviseprobleemid suurendavad koroon raskest põdemise ohtu. Vaktsineerimine on mõistlik valik, isegi kui see tekitab tervise murede tõttu ärevust.

KORONAVIIRUS JÄÄB MEIEGA AASTATEKS

On üsna kindel, et COVID-19 ei kao ära, vaid jääb Eestisse külmemal ajal ringlema. Varem või hiljem puutume sellega ilmselt kõik kokku. Isegi kui elada ükski ja olla ettevaatlik, kipub viirus justkui läbi lukuaugu inimesed üles leidma.

Seega vajame me viiruse vastu kaitset. Ohtlikum võimalus kaitse saamiseks on viirus läbi põdeda ning teine ja turvalisem võimalus end vaktsineerida. Kui mõni noorem inimene võib mõlemat varianti tõsimeeli kaaluda, siis vanema inimese jaoks on lugu hoopis teine. Viirus ei muutu vaktsineerimata vanema inimese jaoks gripiks ega nohuks, vaid jääb sama ohtlikuks nagu ta on. Seepärast on ainus mõistlik viis pika-ajalise kaitse ehitamiseks vaktsineerimine.

POOLE AASTA MÖÖDUMISEL TASUB TEHA KA KOLMAS VAKTSIINISÜST

Nii läbipõdemise kui vaktsineerimise teel saadud kaitse koroonaviiruse vastu kipub aja jooksul nõrgenema, vanematel inimestel veidi kiiremini kui noorematel. Seepärast soovitatakse üle 60-aastastel teha kolmas vaktsiinisüst ehk tõhustusdoos, kui esimese vaktsiini kuuri lõpust on möödas kuus kuud.

Kolmas süst mitte ainult ei taasta aja jooksul nõrgenenud kaitset, vaid viib selle esialgselt veel kõrgemale tasemele. Näiteks Iisraelis tähenes kolmanda vaktsiinidoosi saanud üle 70-aastaste inimeste nakatumine viis korda, haigestumine 11 korda ja haiglaravi vajamine ligi 20 korda.

KUIDAS VAKTSINEERIDA?

Väike-Maarja vallas on 4. novembri seisuga koguelanikkonnas vaktsineerituse tase 59,2%, vanuses 50+ elanikest on vaktsineeritud 80,4%.

Täna saaks kõiki vaktsiine hästi saada ja need on endiselt tasuta. Nii esmaseks vaktsineerimiseks kui tõhustusdoosi tegemiseks saab aja kirja panna helistades oma perearstile või 1247. Arvutikasutajad saavad aja broneerida ka aadressil www.digiregistratuur.ee.

Lisaks koroonavaktsiinile on Eestis avanenud võimalus kaitseda end ka gripi vastu. Alates 65. eluaastast on ka gripi vaktsiin tasuta. Soovi korral saate nii gripi- kui koroonavaktsiini teha oma perearsti juures ühe korraga.

Kui vajate vaktsineerimise miinimiseks abi, paluge oma lähedasi või sotsiaaltöötajat – nad aitavad hea meelega.

Andero Uusberg
COVID-19 teadusnõukoja liige,
Tartu Ülikooli psühholoogia
instituudi kaasprofessor

Katrin Nõlvak
Lääne-Viru maakonna
vaktsineerimise koordinaator

ARVAMUS

Pereõde Ivika Meekler: soovitan vaktsineerida

Meie kõikide elu mõjutab juba pikemat aega koroonaviirus. Uued piirangud ja nõuded tekitavad ühiskonnas lisapingeid, kuna me peame neid järgima. Olukord Eestis läheb iga päevaga hullemaks, haiglad piiravad plaanilist tööd ja nii mõnigi patsient ootab oma operatsioonini juba mitu kuud.

Paljud inimesed ei soovi kanda maski, väites et ta ei saa hingata või põeb sellist haigust ja ei tohigi maski kanda. Maskikandmise vastunäidustusi on üldjuhul väga vähe ja seda kinnitab eriarst oma tõendiga, kas patsient võib maski kanda või mitte. Kui patsiendile on väljastatud eriarsti poolt maskikandmise vastunäidustuse tõend, siis see kehtib vaid kuus kuud. Vajadusel tuleb patsiendil tõendit uuendada.

Meie ühiskonnas on hetkel peamiseks eesmärgiks elanikkonna vaktsineerimine ja mida rohkem inimesi on vaktsineeritud seda parem.

Informatsiooni üleküllus vaktsiinide ja nende kõrvaltoimete kohta on inimestele hirmutav ning seepärast ongi õige otsus pöörduda oma perearsti või pereõde poole. Perearst või õde tunnevad oma patsiente, kus patsient saab oma küsimustele vastused, leitakse koos parim valik patsiendi jaoks.

Pereõena soovitan vaktsineerida, et ära hoida raske COVID-19 haigestumine. Vaktsiinid ei anna täielikku kaitset, aga saame loota haigestumise puhul kergema vormiga. Patsient, kes sa oled veel vaktsineerimata, võta ühendust oma pereõega, küsi, aruta, võib-olla muudad oma arvamust.

Eesti riigis on vaktsineerimine vabatahtlik. Meie meedikud ei saa inimesi sundida vaktsineerima, aga väga soovitame.

Dr T. Vilimaa nimistu patsienditest on vaktsineeritud inimeste % üsna hea, aga võiks veidi parem olla. Kui keegi soovib end vaktsineerida, siis saab seda teha oma perearsti juures või AS Rakvere haiglas. Neid kohti on muidugi veel, kus vaktsineerida. Vaktsineerimiseks tuleb endale kindlasti aeg broneerida telefoni teel. Patsiendid, kes soovivad end vaktsineerida, aga ei saa ise kohale tulla, siis seda teenust pakub koduõde. Selleks aga tuleb ikka ühendust võtta oma perearstiga.

Pereõena olen patsientidele väga tänulik mõistva suhtumise eest sel keerulisel ajal, kus meil on palju piiranguid ja arsti vastuvõtule lihtsalt ei saa.

KUTSE EELREGISTREERIMISETA VAKTSINEERIMISELE

COVID-19 VASTANE VAKTSINEERIMINE KÕIGILE SOOVIJATELE

16.11
kell 15.00-18.00

SIMUNA RAHVAMAJAS

24.11
kell 15.00-18.00

VÄIKE-MAARJA VALLAMAJAS

Vaktsiinid: Jansseni, Pfiser, Moderna. Tehakse ka tõhustusdoose.

PALUN VÕTA KAASA ISIKUT TÕENDAV DOKUMENT

Perearst Kaja Laari praksises on muutunud vastuvõtuajad

Praksis avatud E, T, K, R 08.00–16.00; N 10.00 – 18.00. Arsti vastuvõtuajad E, T, K, R 09.00–13.00; N 14.00–18.00.

Telefonikonsultatsioonid jätkuvalt pool tundi enne vastuvõttu!

Perearst Kaja Laar: iga numbri taga on päris elud

On hingede aeg. Kuidagi ei taha alustada sõnaga koroonaviirus... Ent see viirus ei ilmuta endiselt väsimuse märke, nagu loodetud juba mitu aastat. Sellegipoolest tahan öelda aitäh patsiendid, et olete olnud nii mõistvad ja tublid! Tänu teile on hetkeseis selline, et oleme vaikselt koroonat ninapidi vedanud – meie nimistus ei ole minule teadaolevalt raskest kaotusi seoses koroonaviirusega. On küll mitmeid hospitaliseerimist vajanud patsiente, aga ka nemad on võidelnud visalt ja lausa peavad tervistuma! Igauhele neist oleme kõvasti pöialt hoidnud! Ehk et olete teinud arukaid ja vastutustundlikke otsuseid, sealhulgas vaktsineeritud ennast koroonaviiruse vastu, säästnud vanavanemaid ja hapramaid, kandnud maski, vältinud liigseid kontakte. Aitäh! Olete olnud tublid. Kahjuks

vaatamata kõigele sellele, oleme ikkagi hetkel tõsisel kriisil. Kuigi igapäevaselt tundub, et no enam ei jaksa, iga telefonihelin või sõna koroon ja lähikontaktne tekitab hirmujudinaid, iiveldust, jõuetust... Aga meil ei ole valikut. Käesolevalt tuleb ennast taaskord kokku võtta ja mõelda uuesti üle, mida MINA SAAN veel teha, mitte MINA EI PEA nii tegema. Et kui on meede, mida keegi kindlasti teha ei saa, siis tuleb kasutada mitut teist asendusmeetet, mida saab. Otsida lahendust, mitte jääda jalad harkis igasuguste tõendite ja tõestuste ootuses ühele kohale rusikad püsti kemplema.

Olen korduvalt suhelnud vaktsineerituga, kelle pereliige on nakatunud koroonaviirusega. Kuigi vaktsineeritud isik ei pea jääma lähikontaktse korral isolatsiooni, aga hooliva kodanikuna, on mõned vaktsineeritud patsien-

did otsustanud siiski olla vabatahtlikult eneseisolatsioonis. See ei ole absoluutselt nende kohus, aga inimesest teeb inimese see, et me ei lähtu mitte ainult oma õigustest või põhimõttest: kõik, mis pole keelatud, on lubatud, vaid hoolime teisest enda ümber. Tahame, et koroonaviiruse tõttu naabri Ants ei satuks haiglasse ja naabri Meeta saaks lähiajal tähistada oma 90. juubelit, et naabri Rein saaks olla edasi tore vanaisa ja naabri Sass jätkaks ägedat pillimängu... ehk et iga uudistes kajastuva kurva numbri taga on päris elud, kes distantil vaadates näivadki vaid tuima statistikana, aga kelle kaotamine on tegelikult korvamatu. Et ei juhtuks vähemalt koroonaviiruse tõttu nagu laulusalms... jalad ees üle silla, enne Meeta, siis Ants...

Panen südamele endiselt järgida Eestis kehtivaid koroonaviiruse vastaseid soovitusi, mida

mitte keegi ilmselt ei järgi suuri rõõmuga, ja mis päris kindlasti pole mõeldud kellegi otseks kiusamiseks. Kes veel saab, see läheb vaktsineerima. Avalikes kohtades kanname maski, hoiame distantse, kasutame seenioridega suhtlemiseks näiteks telefoni, aga miks ka mitte Skype'i. Alles mõni päev tagasi lugesin hooldekodust, kus kliendid kasutavad tahvelarvuteid lähedastega suhtlemiseks.

Palun oleme INIMESED, et sellest raskest episoodist turvaliselt kõik koos väljuda!

NB! Ei ole olemas tavalist nohu või külmetushaigust, sümptomit tekkel olete nakatunu kas mõne ringleva viiruse või bakteriga. Igal juhul tuleb siis jääda koju ning võtta ühendust oma perearstiga või nõuandeliiniga 1247!

Uus omanäoline salong avas Väike-Maarja keskuses oma ukсед

Aastaid tuntud ilusalongides töötanud kosmeetik Liina Muu-sikus otsustas hakata iseenda tööandjaks ja aja peremeheks ning rajas oma kodu lähedale – Väike-Maarja Grossi poe teisele korrusele – uue ja hubase atmo-sfääriga ilusalongi.

Oma kodulehel oled vahvalt kirjeldanud, kuidas lapsena ema kurgilõhnalise näoveega nukkudele „näohool-duseid“ tegid. Kas unistuseks oli siis kosmeetiku elukutse või oma salongi avamine?

Teadsin tõesti juba lapsena, et tahan kosmeetikuks saada. Just näohooldus-te tegemine, mitte niivõrd jumestami-ne, pakkus mulle alati huvi. Keskkooli ajal põdesin ise ka raskekujulist aknet, mis elukutse valikule ilmselt veelgi enam hoogu juurde andis. Vast seepärast on ka teismeliste näonaha salongi-ja kodune hooldus mulle eriti südame-lähedane. Idee oma salong avada tekkis mul tegelikult alles hiljuti. Varasemalt ei olnud ma sellele väga mõelnud, ma ei olnud selleks siis veel valmis.

Sinu elulookirjeldusest leiab mitme-te mainekate Rakvere salongide ni-mesid. Miks otsustasid teha hüppe ja loobuda palgatööst?

Alustasin kosmeetikuna aastal 2008. Selle aja jooksul olen saanud erineva-tes salongides töötada nii kodukandis, Rakveres kui ka välismaal, Austraalias. Olen väga tänulik, et olen neist koh-tadest erinevaid kogemusi ja teadmisi kaasa saanud. Viimased paar aastat olen väikeste lastega kodus olnud ning ikka ja jälle tuli päevakorda küsimus, et mis edasi. Mida aeg edasi, seda selge-maks sai otsus rajada oma salong. Las-te kõrvalt on mulle äärmiselt oluline, et saaksin oma aega ise planeerida.

Paljud heade äriideedega inimesed vajavad julgustust, et idee või lahen-dus, mis välja töötatud, võib tõesti ka toimida. Millised olekõrred Sina appi võtsid ja kust abi või hoogu juurde said?

Julgustust mul tõesti vaja oli. Ma ei olnud varem tõsiselt sellele mõelnud, et oma ettevõtte luua, kuigi mu abika-a sa selle teema vahel jutuks võttis. Ühel hetkel see mõte nõ pesastus minus ja üha selgemaks see sai. Kui kuulsin ka ruumist, mis varsti vabanemas, oli see justkui märk, võimalus, mida ei saa ka-sutamata jätta. Soovisin kindlasti oma ilusalongi rajada just Väike-Maarjasse, siis on töökoht kodu juures. Samuti mulle tõesti meeldib siin. Armas väike kohake, kõik on käe-jala juures. Seega, kui mõte salongi rajamisest üha reaal-semaks sai, tutvustas abikaasa mulle ka Väike-Maarja valla ettevõtlustoe-tuse programmi. Algas äriplaani koostami-ne, mis kogu selle ettevõtmise juures vast kõige keerukam oli. Ja muidugi oli suureks abiks Väike-Maarja valla ette-võtlustoe-tus.

Mis on see säde, mis paneb ettevõtja peas “pirni” põlema?
Minu peas löi “pirni” põlema tead-mine, et saan teha seda, mis mulle en-dale nii suurt rõõmu pakub. Et mul on elukutse, mida ma naudin ja teadmine, et saan oma ettevõtte ruumi sisustada just selliselt nagu minule meeldib. Ja soov seda kõike teistega jagada. Soov luua heaolu ja kauneid hetki salongi külastajatele.

Kas alustava ettevõtjana oled mõel-nud ka kõige hullema stsenaariumi läbi – kui kõik läheb täiesti halvasti? Mis on Sinu trump, et häid kliendi-suhteid hoida ja ennast ära majanda-da?
Ütlen ausalt, et mul on tavaliselt kombeks pigem selline mentaliteet nagu Scarlet O’Hara “Tuulest Viidud” ütles: “Ma mõtlen sellele homme!”. Alustava ettevõtjana tuleb aga tõesti kõik stsenaariumid läbi mõelda. Sa-

Fotod: A&A Ilu- ja fotostudio

mas, ega enne ei tea, kuidas läheb, kui ei proovi. Väljakutsed on arendavad ja viivad edasi ning iga kogemus rikas-tab. Tean vaid seda, et mul on suur soov pakkuda erilise atmosfääriga sa-longi. Mulle on tõesti väga oluline, et klient saaks minu juures aja maha võt-ta, lõõgastuda, puhata ning samal ajal saada kvaliteetset ja efektiivset hool-dust. Mõtlen oma klientidele ka kodus olles ning ootan neid ikka ja jälle enda juurde tagasi.

Teame, kui oluline on hoolitseda oma naha ja välimuse eest, kuid sageli ei raatsi eestlane teenuse eest raha väl-ja käia ja üritab koduste vahenditega soodsamalt hakkama saada. Miks see nii on ja mis on need argumendid, miks vahel või sageli salongi või kos-meetikut võiks külastada?

Olen nõus, et kliendil on tänasel päeval väga keerukas teha valikuid erinevate pakkumiste vahel ja nii võib juhtuda, et ise tehtud valik pole naha-le kõige sobivam. Iluravi salongi tulles saab klient väga täpse ülevaate oma naha seisundist ja sellest lähtuvalt protseduuri ja koduse nahahoolduse programmi soovitusel. Spetsiaalne diagnostikaseade annab täpse ülevaa-te naha niiskussisaldusest, elastsusest, naha tundlikkusest annab infot akne esinemise, pigmentimuutuste kohta jm. Diagnostikapildid seletan kliendile lahti ja soovi korral saan need ka tema meile lae saata.

Salongi protseduurid on intensiiv-semad kui kodune nahahooldus ning oluline on, et need käiksid käsikäes. Personaalse hoolduse korral on iluravi tulemused nähtavad ja tuntavad.

Kui vaadata Iluravi teenuste nimistut, siis on see päris kirju: alates näohool-dustest kuni kulmude ja ripsmete hoolduse, depilatsiooni, massaaži ja kõrvade augustamiseni välja. Kas see on klientide vajadusest nende teenu-se järele või pigem, et ettevõtjana ära majandada?

Teenuste menüü koostamisel toe-tusin oma varasemale kliendisoovide kogemusele ja soovin pakkuda tee-nuseid, mille tegemist ma ka ise enim naudin. Protseduuride valikul lähtu-sin ka sellest, et oleks kõigile midagi. Näohooldusesse ootan kindlasti ka mehi ning lastele mõeldes teen “kaks korraga” meetodil kõrvaauke. Salon-gis on olemas ka mängunurk, kus ei puudu nukumaja, ega pusled, värvi-raamatud. Sellisel moel saab ema lapse kaasa võtta. Samuti teen leebet, lõõ-gastavat massaaži ka väikestele salon-gikülastajatele. Pigem selle mõttega, et korraldada neile näiteks teistmoodi ema-lapse päev, kus rollid saavad va-hetuda. Kui väike klient ka salongimaa-ilмага tutvust teeb, saab ema sel ajal rahulikult kohvi kõrvale ajakirja sirvida ja sel moel argielust väikse pausi teha.

Mille järgi valid tooteid ja kaubamär-ke, mida oma teenustes kasutate ning miks neid just eelistate?

Soovin pakkuda tõhusat tiptase-mel nahahooldus ja protseduure siin-samas kodus Väike-Maarjas. Valisin antud bärnid, kuna need on mulle varasemalt juba tuttavad ja tean nende kvaliteeti ja efektiivsust. Minu tööko-gemus ja oskused võimaldasid saada ANESI esindussalongiks.

Kas tänapäeva inimene teeb juba teadlikumaid valikuid teenuste ja toodete valikul?

Inimesed on palju enam teadliku-mad – see on väga tore, sest seetõttu osatakse ka hinnata teadmisi, oskusi ja kvaliteeti. Kosmeetikatehnoloogia on arenenud viimasel kümnendil väga kiiresti ja samas palju kättesaadavam.

Mida peab näohooldusesse minnes silmas pidama? Mõned näpunäited esmakordselt salongi külastavale hu-vilisele?

Esmakordselt näohooldusesse tul-les ei pea silmas pidama muud, kui et tuleks planeerida tavapärasest rohkem aega, kuna kõigepealt võiks teha pro-fessionaalse naha diagnostika/konsul-tatsiooni, et siis vastavalt tulemustele teha sobivaim valik hooldusprogrammi osas. Iga klient saab ka personaalsed soovitusel iluprotseduuri järgseks ko-duseks hoolduseks.

Milliste nahaprobleemidega Sa kõige enam oma töös kokku puutud ja milli-seid soovitusi igapäevaselt oma klien-tidele annad?

Noorte probleemsed ja aknelised nahad on need, mis minu suure tähe-lepanu ja pühendumuse osaks saavad. Arvestama peab, et lisaks minu koos-tatud salongi hooldusprogrammile, on oluline järgida ka koduse nahahool-duse juhiseid, need käivad käsikäes. Lisaks näen naha kuivust ja väsinud jumet. Erinevatele nahaprobleemidele on mul olemas intensiivsed dermat-seutilised erihooldused, seega soo-vitan julgelt Iluravi salongi tulla, kus näen täpsemalt, mida tarvis teha oleks.

Külm läheneb ja näonaha kaitsmine on üha olulisem. Milliseid vahendeid soovitate kasutada?

Talvine külm ja tubane keskküte mõjuvad nahale tõesti teisiti kui suvi-sed temperatuurid. Nahk muutub siis kuivemaks, kiskuvaks ja tundlikumaks. Väga olulisel kohal on naha niisutus ja veelkord niisutus! Koduseks näo-naha hoolduseks on Anesil väga hea ensüümkoorija, mis on tõhus, kuid nahale leebetoimeline ning niisutav mask, mida võiks kasutada kord nädal-las. Loomulikult ei tohi unustada niisu-tavat kreemi vastavalt näonaha tüübile. Iluravi salongis on müügil kvaliteetsed dermatseutilised Anesi tooted.

Kuidas peaks näonaha eest hoolitse-mine üldse vastavalt aastaegadele muutuma?

Kuna talvel on nahk õrnem ja nõud-likum, võiks kasutada toitvamaid kreeme, suvel aga kaitsta nahka liig-se UV-kiirguse eest, mis põhjustab ka naha enneaegset vananemist. Kui juh-tute aga päikese käes siiski liiga saama, on jällegi abiks niisutavad, rahustavad näomaskid ja kashjustunud naha hool-damine õigete vahenditega.

Anna palun soovitusi, kuidas peaksid enda naha eest hoolitsema erinevate nahatüüpidega naised.

Näonaha hoolduse juures peaks silmas pidama vastavalt nahatüübile mõeldud hooldust. Olulisel kohal on naha niisutamine ning ei tasu unusat-da ka rasuse ja kombineeritud naha niisutamist. Vahel arvatakse, et rasust näonahka peab muudkui kuivatama, näiteks alkoholi sisaldava tooniku-ga. Tegelikult hakkab nahk veelgi rohkem rasu tootma, sest vajab niisu-tust. Seega peaks kasutama spetsiaal-set rasusele nahale mõeldud kreemi, mis on kergema tekstuuriga, rasu produktiooni reguleeriva ning siiski niisutava toimega. Näo-naha koorimine on ka kodus hoolduses tähtis, kuid arves-tama peab jällegi oma näo-naha vajadustega. Näiteks kui nahk on punetav, kuiv, tundlik või kuperroosne, ei sobi kasutamiseks tera-lised koorijad vaid hoopis ensüümkoorijad. Sellise naha puhul on sobiv ultra-heli näohooldus, mis on sügavpuhastav, nii-sutav ja rahustav. Väsinud jume-ga, ebaühtlase tekstuuriga, kortsulisele, vä h e n e n u d elastsusega ja vananeva-le nahale so-bib väga hästi Epigenesse iluteraapia, mis parandab naha tekstuuri, ahendab poore ning vähendab kortse. Klien-did, kellel mure näo elastsuse vähene-m i -

sega, kortsudega, topeltlõuaga, on Iluravi salongis olemas ka BMS ehk biomehaanilise stimulatsiooi aparaat, mille eesmärk on naha noorendamine ja näolihaste toonusesse viimine.

Kas nahka on võimalik ka ülehoolda-da? Kuidas see nahale mõjub?

Räägin jällegi näonaha koorimisest. Teraline koorija võib tekitada ajutiselt küll nahale heaolu tunde, kuid tegelik-kuses, kui see ei sobi kokku naha tüü-biga, siis pikemas perspektiivis tekitab see pigem kahju. Samuti kui salongi-hooldusena on käsil näiteks mikroder-mabrasiooni kuur, siis sel ajal kodus enam koorimist ei tee. Samuti ei peaks kasutama ülitõitvaid kreeme nahal, mis seda tegelikult ei vaja.

Kui kaua Sinul hommikul ilurutiini peale aega kulub ja mida Sa kasutate?

Minul on see aeg sellest, mida ma oma päevaga peale hakkam. Kui on nõ vaba päev ja kuhugile minekut ei ole, siis teostan ainult rutiinse näopesu kombineeritud nahale mõeldud geeli-ga, näoveega ja lõpetuseks kergem nii-sutav kreem ning silmaümbruskreem. Sama teen ka õhtul enne magaminekut. Vaid kreemi asendan siis rikkali-ku, toitvama kreemiga, sest naharakud uuenevad just öösel ja sel ajal on neil “isu” eriti hea ning suudavad just siis kõige paremini ära kasutada kreemis olevaid toimeaineid. Meigiga kunagi magama ei lähe, isegi oma pulmapeol pesin magamaminnest jumestaja tehtud kauni meigi maha. Meiki ei meeldi mul-le tegelikult üldse väga palju kasutada. Kui kuhugile minck – tööle, külla või linna, siis kannan näole kerge tekstuu-riga SPF sisaldusega jumestuskreemi, põsepuna ja ripsmetušši. Kord nädalas läheb ilurutiini peale kauem, mis on siis väikeste laste kõrvalt see minu aeg. Siis saavad kooritud nii keha kui nägu ning maskitatud nii juuksed kui nägu.

Kui nüüd lugejal tekkis huvi, siis mil-lal avatud olete, kuidas aega bronee-rida või kust lisainfot hankida?

Avatud on Iluravi salong muutuva graafiku alusel. Täpsemaid aegu, millal broneerida saab, näeb on-line bronee-ringu süsteemist iluravisalong.smartb-ron.ee. Sealt saab klient mugavalt omale sobiva teenuse ja aja valida. Loo-mulikult saab ka telefoni teel suhelda, kuid siis peab arvestama, et protse-duuri ajal ma kõnesid vas-tu ei võta, helistan aga võimaluse tekkimisel kindlasti tagasi. Li-sainfot teenuste, aegade, hindade jm kohta saab kõige lihtsamalt salongi kodule-helt www.ilura-visalong.ee.

Kristel Kitsing
toimetaja

Sidusad ja tugevad kogukonnad on mõnusa maaelu võti

Liis Lusmägi soov on kunagises lapsepõlvepaigas kogukonda panustada. Foto erakogu

Põhikooli lõpuni Väike-Maarja vallas elanud tuntud raadiohääli ja telesaatejuht Liis Lusmägi on kilulinnast ringiga tagasi 300 elanikuga Vao külas, kus alles hiljuti vahetus külavanem ja kogukonna initsiatiivil on ellu kutsutud MTÜ Vao küla hüvanguks, mille roll kogukonna ühendamisel järjest suureneb.

Inimesed ei lähtu tänapäeval oma elukoha valikul enam pelgalt asukohast ja kinnisvarahindadest, vaid järjest rohkem mängivad rolli ka meeldiv elukeskkond ja kogukonna identiteet. Kuidas sündis Sinu otsus idüllilisse väikeasulasse naasta ja kas oled päri selle väitega?

See oli kevade lõpus, kui otsustasime perega ühiselt, et linnaelu pole enam meile. Olime nagunii igal võimalikul momendil maal. Nii juhtuski, et suveks kolisime oma Pikevere maamaja, Kuigi enne sügist kerkis esile ka idee minna vaheaastaks hoopis välismaale elama, arvas minu vanem laps, et enne piiri taha kolimist, sooviks ta õppida Kiltsi koolis. Olles ise kooli vilistlane ning meenutades seda kooli vaid väga heade sõnadega, leidsin, et miks ka mitte. Kaotada sellest pole midagi, küll aga võita järeldesteks ning kogemusteks. Seega pigem on maale tagasitulek olnud mul spontaanne, kuid mul on selle ootamatuse üle vaid hea meel. Olen saanud uusi huvitavaid tuttavaid, mul on võimalus kaasa rääkida kogukonna arengus ning laialdasemalt üleüldse, kuidas noori peresid maale tagasi kutsuda ja kuidas meil kõigil oleks parem elukeskkond. Sest tõi see on – koroona pandeemia on väga selgelt näidanud ka ettevõtluse koha pealt, et enam pole tööpäevisi tarvidust kaheksa tundi kontorilaua taga istuda, kui töö tegemiseks piisab vaid arvutist ja heast internetist. Sellest johtuvalt on ka vabadus mõelda, kuidas ma siis tegelikult elada sooviks? Selliste valikute puhul kindlasti vaadatakse ka lahtisemalt, kes on need inimesed, kellega end igapäevaselt seotakse. Mooste, Hiiumaal Kalana, Noarootsi on kolm sellist kiiret näidet, kus on tugevad hakkajad kogukonnad, sest sinna on kokku koondunud sama mõttemaailmaga inimesed. Ja selliste toetavate identiteedi puhul saabki olla kindel slõuganis: “Koos oleme tugevamad.”

Kui palju on Vao muutunud selle paarikümne aastaga, mil Tallinnas elasid?

Minu mälestustes on Vao alati olnud aktiivne küla, kus on ruumi ühtehoidvale kogukonnale, laste mängudele, spordile ning tegutsemistahtele. Mul

le näib, et kõik see on külas senimaani säilinud, kuid pole olnud ehk aktiivset organisatorit või eestvedajaid, kes rahvast kaasa haaraks või viitsiks asju ajada. Mis mind aga väga kurvaks teeb, on kinnisvara olukord. Vao küla korterimajad vajaksid renoveerimist, endised kolhoosihooned uuele elule aitamist. Hetkel kõik vaikelt hääbub ning seda on valus vaadata. Kõigil nende hoonetel on olnud oma lugu. Need lood võiksid jälle meiega ühel või teisel moel kõneleda. Võtame näiteks vana tuuleveski, mille on Vao Agro korda teinud. Imeline vaatepilt Vao tagakülas! Vaol ongi ju tegelikult põnev arhitektuur, ajalugu ning minu arvates tuleb just selliseid tugevaid võimalusi toetada.

Teame kõik ju Eesti vanasõna “Kus viga näed laita, seal tule ja aita”. Liis, kas nii oligi? Ja kas eemalt vaadates oli teine pilt?

Tegelikult mul ei olnud ju eemalt vaadates mitte mingit muud pilti, kui vaid nostalgia. Ja nüüd, mil elan siin oma lastega, soovin, et keskkond toetaks külas elamist ning arengut igakülgelt. Loomulikult olen ma saanud erinevates vestlustes kommentaare, et Vao on ju “mõttetu koht” või “pommiak”, et miks ma sinna just kolisin. Unustatakse ära, et Vao on samamoodi kellegi jaoks see kõige kallim ja olulisem, mis kõigil peaks olema – kodu. Koostöö kogukonnasiseselt ning ka vallaga on ütlema oluline, et kodukant oleks turvaline ning küla kohta käivad kirjeldused kannaksid positiivseid toone. Kuidas sellised unustatud asulad tekivad? Loobutakse märkamast ja hoolimast. Vao on Väike-Maarjale sedavõrd lähedal, et me võiksime väga hästi olla maakonna tsentri piskene “eeslinn”. Kõik eeldused selleks on olemas! Väike-Maarjaga on hea kergliiklustee ühendus, mis loomulikult tulevikus peaks olema valgustatud. On olemas bussiihendus. On tööandjad, kellel on märkimisväärne panus Vao eksisteerimisele (Vao Agro OÜ, Pandivere Pansionaat, Vao Ratsaklubi, Pagulaskeskus). Igaüks meist võiks endalt küsida, mida mina saan täna ära teha, et mul oleks oma kodukohas hea olla. Ja julgelt oma arvamusi välja öelda, sest suure tõenäosusega on naabril samad

mõtted. Sest kogu suhtumine algab tegelikult ju meist endist.

Olles nüüd Vaos kanda kinnitanud, palju pead oma otsust õigustama?

Nähes, kui võrd rahul selle elumutusega on minu kaks last, siis pole mul tarvidust mitte kellelegi midagi õigustada. Pigem on minu sõbrad leidnud, et selline linnast maale kolimine on inspiratsiooniks ja küsinud, kas Vaos on ka üüripinda, mida rentida. Tänapäeval on paljudel võimalik oma tööasu sättida nii, et ei pea iga päev olema kontoris. Mitmetes ettevõtetes on kodukontor suisa soovituslik. Ma loodan väga, et peagi saan oma sõpradele teada anda, et olen neile Vaosse leidnud üüripinna ning ka nemad kolivad oma perega maale looduse, värskes õhus ning rahulikuma elu rüppe.

Mille poolest on Vaos hea elada? Mis on mõnusa maaelu võti?

Üten ausalt – üks, millest ma linnas elades ära väsisin, oli pidev vibratsioon. Olgu see liiklusrüü, sagivad inimesed või üldine olimehura. Vaos on võimalik nautida rahu, vaikust ning puhast loodust. Jeerum, kuidas ma olen puudust tundnud sellest, et aknast välja vaadates on vastas mõni puu, millel tantsib linnuke. Loodus on lopsakas ning rohke võimalustega. Matkarajad, ujumiskohad, rattasõiduteed, metsad, rabad – absoluutselt kõik on siin lähedal. Ja lähedal on ka kõik suurlinnad, kuhu on sõiduaeg maksimaalselt 1h – Rakvere, Tartu, Tallinn. Emana võin aga kindlalt öelda, et lapsi on maal lihtsam kasvatada. Siin on turvalisem, rohkem ruumi ja paremad võimalused loomingulisemaks tegevuseks. Kas õhtune lõkketegemine või just need samad sportmängud, mida ka mina lapsena küla vahel mängisin. Mul on olnud päevi, kus olen hakanud murelikult omi lapsi külaõuelt taga otsima, et kas miskit on juhtunud, seet nad on nii kauaks õue jäänud (naeratades). Linnas oli vastupidi – oli pidev mure, et miks ollakse nii palju toas ega käida õues.

Kuidas Sulle tundub, kas Vaos on oma kindel identiteet, mis on elanikele tähtis ja mille üle ollakse uhked?

Põllumajandus, ratsasport, tornlinnus, tuuleveski. Põhjuseid on ju tegelikult mitmeid! Võtame näiteks Piret Ervaldi ja Jaanus Mehiste poolt veetava Vao Ratsaklubi. Tallides on hetkel üle 30 hobuse. Kui palju tühjust oleks külas, kui neid poleks! Siin piirkonnas on alati olnud ratsasport heal tasemel. On suur rõõm, et Piret ja Jaanus seda kõike jätkavad. Mulle meeldib, et Vao Agro

hoiab jätkuvalt töös põllumajanduse, millel on ju küla jaoks läbi aastakümnete olnud oluline roll. Mulle meeldib, et Vaos on pagulaskeskus. Esiteks, nende korda tehtud maja annab edasi visiooni, kui ilus võiks olla Vao küla, kui kõik majad oleksid renoveeritud. Kuid tänu pagulaskeskusele on meil kõigil võimalik anda oma panus paremale lõimumisprotsessis, me saame tutvuda erinevate kultuuridega ning minul isiklikult on üks põnev kokkusaatus, mille üle olen väga tänulik. Minu vanema lapse suureks huviks on inglise keel. Ta on seda keelt süvenenult õpinud juba alates 5. eluaastast ning ka elades maal, saab ta hoida oma kõnekeele töös. Nimelt on ta leidnud endale pagulaskeskusest omaealise sõbranna. Ehk siis see on samamoodi hea näide selle kohta, miks on omavaheline suhtlus väga oluline. Minu arvates võiks rohkem arvestada mõttega – kui sulgen oma kodu ukse, siis see maailm, mis jääb ukse taha, on sama oluline elamiskeskonna loomisel, kui see, milliseks loon ma oma kodu. Teen väikese ülesande. Mõtle pusle peale. Selleks, et pilt väikeste tükikestega kokku panna, on vaja mida? Õigesse kohta asetada õige pusle. Mina näen Vao küla täpselt samamoodi. Selleks, et kõik oleks ühtne tervik, tuleb asetada kõik elemendid ühele suurele pinnale sobilikesse nurkadesse.

Muutused ja maailma parandamine algab ikka meist endist. Selleks on vaja julgust ja tahet. MTÜ Vao küla hüvanguks mureks olid Vaos laste sportimisvõimaluse puudumine ja varjualusega istumisala rajamine, ka bussiootepaviljon. Kuidas nendega kitsaskohtadega tänaseks on?

Tänu Rakvere Spordiklubi annetusele saime spordiväljakule kaks jalgpalliväravat, korvpallirõnga ning võrkpallinventari. Hetkel ootame kevadet ja suve, et spordiplats täielikult korda teha. Varjualusele oleme kirjutanud projekti, ootame selles osas vastust. Ning bussiootepaviljoni vajalikkusest oleme vallaga rääkinud. Nüüd, mil on valitud uus volikogu, saame teemaga kindlasti ka täpsemaks minna. Kuigi lootsime, et juba selle aasta lõpuks on paviljon külarahva jaoks olemas, läheb siiski kahjuks plaanist veidi kauem aega.

Inimeste jaoks on oluline omada kodupiirkonnas ühiseid väärtusi ja eesmärke, mille nimel koos tegutseda. Millised on MTÜ Vao küla hüvanguks väärtused?

Aktiivsus, kohusetunne, avatus,

tolerantsus, abivalmidus. Oluline on mõista, et me teeme kõike meie kõigi jaoks.

Mida Sinu enda jaoks tähendab kogukonnatunne ja mis seda tekitab?

Kommunikatsioon, ühtne üldine visioon ning empaatiavõime.

Kas ja kuidas on plaan koostööd teha Liivaküla, Kiltsi küla ja Vao pagulaskeskusega?

MTÜ Vao küla hüvanguks üheks eesmärgiks on taastada tugevad omavahelised sidemed nii Liivaküla kui ka Kiltsi. Et toimuksid ühised väljasõidud, jaanituled ning palju muud. Oleme piirkondade eestvedajatega kohtunud ning saame öelda, et meil kõigil on pigem ühised huvid. Ja samuti oleme väga tänulikud, et Vaos on pagulaskeskus, tänu millele on lastel mänguväljak, parem valgustus, korralikumad teed. Ning loomulikult kui vaadata laiemat pilti, siis pagulaskeskuse multikultuursus õpetab meile kõigile midagi. Kultuurierinevus ning sellega kohanemine on eksistentsialismi kaasnev osa.

Vaadates tähelepanelikult ringi, siis märkame, et tegelikult on kogukonnad need, kes hoiavad kohaliku kultuuripärandit, lahendavad sotsiaalseid või ühiskondlikke probleeme, korraldavad ühistegevusi jne. Mis suuna olete MTÜ liikmetega võtnud ja millist muutust võime Vaos mõne aasta pärast näha?

Vaos saavad majad korda, kinnisvara väärtus tõuseb, teed ja tänavad on parema valgustusega, inimesed on rõõmsad ja õnnelikud. Rohkem ajaveetmist lastele ja ühiseid üritusi, turvatunne suureneb. Kohalik elanik saab oma esmased vajadused ja soovid täita külasiseselt. Ma soovin, et Vao saaks olema põnev koht intelligentsele kultuurinimesele ja maailmaavastajale, kellele saab turismi eesmärgil pakkuda Vaos majutust, ajaloolugu ning elamust, mis on seotud kauni looduse ning maaeluvõluga. See kõik on võimalik saavutada, sest Vao küla inimestel leidub julgeid ideid ja jätkub visadust tegudeks. Meil on huvi hoida traditsioone ja leidlikust luua lahendusi, sest me tunne- me ja peame mees oma kogukonna väärtust. On väga oluline tegutseda sel suunal, et meiega liituksid uued pered, kuid kindlasti igatseme tagasi neidki, kes kunagi siit on läinud.

Kristel Kitsing
toimetaja

Naabri pilk kaitseb naabri maist vara

Väike-Maarja valla Vao küla on neljas küla Väike-Maarja vallas, mis on liitunud naabrivalvega. Kuidas toimib naabrivalve ning millest alustada, kui on soov end soovimatute külaliste eest kaitsta? Sellest räägib meile MTÜ Naabrivalve tegevjuht Marek Väljari.

Väike-Maarja vald on üks vähima naabrivalve kaetusega piirkond maakonnas. Mida hindate põhjuseks olevat?

Lääne -Virumaal on kõige enam naabrivalvepiirkondasid Haljala vallas, kus on 11 piirkonda. Järgnevad Viru-Nigula ja Kadrina vald, kus kummaski on 6 piirkonda. Skaala väiksesse otsa jäävad Tapa vald, kus on 3 piirkonda ja Rakvere linn, kus on 2 piirkonda. Väike-Maarja vallas on loodud 4 piirkonda: Nurme, Uus 1, Määri ja Vao, kus piirkondade keskmine majapidamiste arv on 16 liiget. Madal naabrivalvega kaetus Väike-Maarjas võib olla setod sellega, et kogukonna liikmed tunnevad end turvaliselt ja enamaks turvaalaseks koostööks ei ole vajadust leitud.

MTÜ Naabrivalve on tegutsenud juba 21 aastat. Meie vallas tegutsevad Nurme ja Uus 1 naabrivalve sektorid loodi aastal 2010, Määri 2016 ja Vao nüüd äsja sel aastal. Kas on ka võimalik, et naabrivalvest siiski palju ei teata?

Tõesti, ka see võib olla madala kaetuse üheks põhjuseks, et Naabrivalvest teatakse Väike-Maarja vallas vähe. Siinkohal tuleb ühingu otsa vaadata ja leida vastus küsimusele, et mida annaks ära teha, et seda teadlikkust tõsta. Arvestades, et 2020. aastal Siseministeeriumi tellitud „Siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring“ uuringust tuli välja, et 47% uurin-gus osalenud vastajatest olid valmis naabrivalvega liituma, siis selle järgi võiks positiivset potentsiaali olla veel küllaga ja seda ka Väike-Maarja vallas.

Kuidas naabrivalve üldse töötab?

Naabrivalve puhul on tegemist naabritevahelise ühise tegevusega kodukoha turvalisemaks muutmisel. Ühisesse tegevusse kaasatakse lisaks naabritele vajadusel veel politsei, kohalik omavalitsus ja Naabrivalve ühing. Nimetatud asutused ja ühingud on sarnaselt kogukonna liikmetega huvitatud, et elukeskkond oleks turvaline.

Kas see sisuliselt tähendab, et kui naabrit ei ole, viskad pilgu tema aeda, kas ei ole midagi kahtlast?

Jah, tõesti ka seda, et naabri äraoleku ajal naabri majapidamisel silm peal hoida, aga see ei ole peamine. Peamine on naabrivalve töö juures siiski tugevad sidemed kogukonna liikmete vahel, teadlikkus turvalise elukeskkonna loomisest ja varavasteaste varguste ennetamine.

Selgitage siis palun lugejale, mis see naabrivalve täpsemalt on ja keda sellega kaitstakse?

Naabrivalve pakub organiseeritud koostöövõrgustikku elanike kaasamiseks kohaliku kuriteoennetus-alastesse tegevustesse. Peamise tegevusena toimub elanike poolne ennetustöö ja järelevalve nende naabruskonnas. Tegevuse mõte on inimestes esile kutsuda teadmistepõhine sisseharjunud sotsiaalne kontroll keskkonnas, kus nad elavad. Naabrite koostöö on piirkonna turvalisuse nurgakivi. Naabrivalve abil on elanikel lihtsam naabritega tuttavaks saada ja nii on kergem märgata võõraste kahtlast tegevust. Naabrivalve plakatid ja kleebisid eristavad piirkonna ja teevad naabrite tegevuse nähtavaks ka võõrastele. Naabrivalvega liitumisel ei pea inimesed oma igapäevast elurütmi muutma, oluline on hoolida oma kodukohast, olla tähelepanelik ning oma võimaluste ja oskuste piires reageerida.

Enne ju kah, kui just lurjus ei ole, reageerid kuidagi naaberiaias sündiva kahtlase tegevuse puhul. Milles on vahe, kui olla naabrivalve sektoris?

Naabrivalvet soovitatatakse kui otstarbekat ja atraktiivset lahendust piirkondadele, kus elanikud soovivad oma naabruskonnas vähendada kogukonna toel kuritegevust. Tegemist on ennetamisstrateegiaga, mis on ülesehitatud kui kollektiivse kaitse tegevus avalikes hvides, ning oma olemuselt ei keskendu naabrivalve tegevus üksiku majapidamise kaitsele, vaid ennekõike on see suunatud kohaliku kogukonna turvalisuse suurendamisele.

Kas te tõesti arvate, et piisab kleepsust kirjaga „naaber valvab“ maja uksele ning kõik on kaitstud?

100% turvalisust ei ole olemas. Kui selline keskkond siiski üles ehitada, ei tahaks me sellises keskkonnas ilmselt enam elada. Loeb iga väike panus,

mida kogukonna liikmed turvalisuse tõstmiseks ära teevad. Turvalisus tuleb tükki-tükkihaaval üles ehitada, et saavutada parim võimalik tulemus. Turvalisus algab igaühest endast ja tugevast kogukonnast, kus inimesed üksteist näost-näkku tunnevad, koostööd teevad ja teineteisele naeratavad ning tere ütlevad. Naabrivalvega liitunud inimeste eesmärgiks ei ole valvata kellegi vara. Selle eest, et vara alles püsiks, peab igaüks ikka ise hoolt kandma. Olulisel kohal on inimeste teadlikkus võimalikest realiseeruda võiva-test ohtudest ning nende maandamise võimalustest. Siinkohal tulevadki appi Eesti Naabrivalve, politsei ja kohalik omavalitsus, kes nõustavad ja soovi korral koolitavad. Turvalise elukeskkonna koolitused on naabrivalve liikmetele tasuta. Alles kõige lõppu jäävad tehnilised abivahendid, mis aitavad turvalisust parandada. Ükski kleebis, plakat, ega valvekaamera ei hoiä ära õigusrikkumist. Naabrivalve puhul on tegemist ennetusstrateegiaga, mis aitab ennetada õigusrikkumistest tekkida võivaid ohte ning aitab neid läbi teadliku käitumise vähendada.

Kui suures piirkonnas saab naabrivalve sektori üldse teha?

Naabrivalvepiirkonna suuruse osas piiranguid ei ole. Naabrivalvega saab alustada vähemalt kahe naabri olemasolul ja suuruse piiranguks saab olla majapidamiste arv, kellega piirkonnavanem kontakti jõuab hoida. Täna on Eestis kõige suurem piirkond Rae vallas, kus liitunud majapidamiste arv on 118.

Kuidas toimub liitumine? Mis need eelnevad tegevused küla aktiivil võiks olla?

Naabrivalvega alustamise eelduseks on elanike huvi kodukoha turvalisuse parandamise vastu.

Mõtet naabrivalvega liitumise kohta tuleks kõigepealt arutada oma naabritega. Alati võib nõu saamiseks pöörduda ka Naabrivalve ühingu poole, et leida parim võimalik viis alustamiseks. Naabrivalvet võib tutvustada näiteks külapäeval, ühistu koosolekul, postkastile pandud infolehel või naabrid oma hoo-vi kokku kutsuda ja ühiselt arutada – võimalusi on palju. Naabrivalvega liitumise korral valivad liitujad endi hulgast tulevase naabrivalve piirkonnavanema, kes esindab naabrivalve liikmeid võrgustiku liikmetega suhtlemisel. Ühingu kodulehelt saadud blanketil [blankett-1.pdf (naabrivalve.ee)] tuleb täita nimekiri elanikest, kes soovivad naabrivalvega liituda ja see täidetud kujul ühingu-le edastada. Naabrivalve piirkond saab alguse ühingu poolt ettevalmistatud koostöölepingu sõlmimisest. Sellele kirjutavad alla liikmete esindaja, ehk piirkonnavanem, Naabrivalve tegevjuht, vallavanem ja politseijaoskonna juht.

Mis ülesanne on täita piirkonnavanemal?

Piirkonnavanem esindab naabrivalve liikmeid. Loob vajaduspõhise suhtluse võrgustiku (kohalik omavalitsus, politsei, Naabrivalve ühing) liikmete vahel ning informeerib neid naabrivalve piirkonnas toimuvast. Lisaks korraldab koostöös Naabrivalve ühingu, politsei või kohaliku omavalitsusega liikmetele koosolekuid või väljaõpet. Piirkonnavanema ülesandeks on organiseerida pärast lepingu allkirjastamist naabrivalve piirkonda tähistavate plakatite ülespanemine, et läbi selle ka võõrastele teada anda, et siin elavad tähelepanelikud naabrid, kes hoolivad, et nende elukeskkond oleks turvaline. Vajadusel teavitab politseid või kohaliku omavalitsuse kontaktisikut naabrivalve sektori liikmete tähelepanekutest, mis võivad olla tähtsad õigusrikkumiste ennetamiseks. Piirkonnavanema ülesandeks on ka naabrivalvepiirkonna liikmete arvestuse pidamine ja vajadusel kontaktandmete värskendamine, aga ka piirkonda uute liikmete vastuvõtmine ja väljaarvamine. Piirkonnavanem osaleb naabrivalve-alastel kogunemistel, näiteks ühingu üldkoosolekul, infopäevadel, ümarlaudadel jms. Kord aastas esitab MTÜ-le Eesti Naabrivalve piirkonna tegevusaruande.

Kui mõnel külavanemal või aktiivsel kodanikul tekkis huvi teid nüüd oma koosolekule rääkima kutsuda või soovib oma piirkonnas naabrivalve tööle panna. Mis on need kontaktid või kust need leiab?

Naabrivalvega liitumine maksab 10€ majapidamise kohta. Selle eest saab 4 naabrivalve plakatit ja igale majapidamisele infomapid kontaktide ja nõuannetega ning kollase kleebisega uksele või postkastile kirjaga „Naaber valvab“. Lisaks veel soovi korral tasuta koolitused. Juriidiliste isikute (küla-selts, korteriühistu jne) puhul on liitumistasu 100€ sõltumata majapidamiste arvust. Aastamaksu ei ole.

Naabrivalve kohta leiab rohkem infot naabrivalve.ee.

Kristel Kitsing
toimetaja

Vallavalitsuses allkirjastati naabrivalve neljapoolne leping. Foto: Irina Oksner

Vao küla liitus naabrivalvega

Vao küla elanikud otsustasid luua naabrivalve piirkonna, et tugevdada kogukonnatunnet ja tõsta turvalisust oma naabruskonnas.

Selleks kogunesid 20. oktoobril Väike-Maarja vallavalitsuses MTÜ Vao Küla Hüvanguks esindajad Liis Lusmägi ja Vassili Kašuba, Rakvere politseijaoskonna juht Katrin Satsi, vallavanem Indrek Kesküla ja MTÜ Eesti Naabrivalve tegevjuht Marek Väljari, kes andsid allkirjad naabrivalve neljapoolsele lepingule.

Väike-Maarja vallavalitsuses allkirjastatud koostöölepingule allkirja andnud Rakvere politseijaoskonna juht Katrin Satsi märkis, et kogukond on just nii tugev ja turvaline, kui on selle ettevõtlikud ja koostööle orienteeritud inimesed: „Turvalisus algab meist endist ning kogukonna tugev tahe midagi üheskoos ära teha on äärmiselt oluline ühiste eesmärkide saavutamiseks.“

Nüüdsest tervitavad Vao külla sisenejaid naabrivalve piirkonnast teavitavad plakatid, mis tuletavad kõigile meelde, et kogukonna elanikud omavad ühist huvi piirkonna turvande tagamisel.

Eesti Naabrivalve soovitab

KODUST LAHKUDES

- Anna teada oma naabritele, et oled kodust ära ja palu neil võimalusel iga päev kontrollida sinu maja või korteri uksti ja aknaid.
- Ära jäta varuvõtmeid kohtadesse, kust need võib leida varas.
- Ära jäta silte/teateid, mis annaksid teada, et kedagi ei ole kodus.
- Kui telefonil on automaatvastaja, ei tohi tekst sellel öelda, kui pikalt on maja/korter tühi.
- Kui võimalik ütle ära kõikidest regulaarsetest saatetistest (post) või palu naabritel tühjendada oma postkasti.

- Püüa jätta mulje, et ollakse kodus. Võimalusel muretse aegrežiimil töötavaid lüliteid, mis panevad ära olles tööle valgustid, raadio ja muud seadmed.
- Kardinad akna ees päeval on kindlaks märgiks, et omanikke pole kodus. Kui oled ära vaid õhtuks, siis tõmba kardinad ette.
- Lukusta kõik ukсед ja aknad ning signalisatsiooni olemasolul lülita see sisse.
- Pimedal ajal tulevad kasuks liikumise peale reageerivad valgustid.
- Ära jäta tubadesse nähtavale kohtadele asju, mis võivad aknast sisse vaadates tekitada huvi ja kiusatust.

KODU ON KINDLAM JA VARA KAITSTUM

- Korralik uks ja lukk sellel on esmatähtsad kodu turvalisemaks muutmisel.
- Uksesilm aitab kindlaks teha, kes on ukse taga ning mitte avada seda võõrastele.
- Väärisesemeid(ehteid) on soovitatav hoida kohas, mis on lukustatav.
- Märgista väärtuslikumad esemed püsival ja silmatorkaval viisil. (Märgistatud esemeid on raskem edasi müüa ning seetõttu vargad võtavad harvemini neid kaasa. Kuid kui see siiski kaasa võetakse, on hiljem asju lihtsam varga tabamisel ära tunda).
- Ka kodus olles hoiä uks lukus.
- Paneelmajas on soovitatav hoida välisuks pidavalt lukus või leppida kokku ajas, millal on uks lukus.
- Maja number peab olema nähtav ja selgesti loetav, nii on kergem vajaduse korral ka võõrastel abi kutsuda.

ERAMAJA

- Kujunda oma aeda nii, et kõrged hekid ja puud, põõsad ei annaks varastele võimaluse tegutseda ilma, et keegi neid märkaks.
- Väldi aeda tööriistu vms, mis võib vargale anda vahendi sissemurdmiseks.
- Ka aias töötades hoiä uks lukus. Võõrad ukse taga.
- Uksele vastu minnes küsi alati, kellega on tegemist.
- Ära ava ust koheselt vaid vaata läbi ukse silma või kasuta ukseketti.
- Kui sisselaskmist soovib Sulle tundmatu inimene, küsi alati isikutõendavat dokumenti: (töötõenditel peab olema töötaja pilt ja asutuse nimetus).

VARGAD VÕIVAD ESINEDA INIMESENA, KELLE SA PEAKSID SISSE LUBAMA NT:

- müügimehed, remondimehed
- tullakse kontrollima teie gaasi-, veemõõtjat
- öeldakse, et ei tunta ennast hästi ning soovitakse hetkeks sisse tulla
- otsivad kedagi, kuid ei ole kindlad tema elukohas
- peavad kiiresti kasutama telefoni

- Kui Sul on mingeidki kahtlusi inimese kohta, kes su ukse taga on, ära lase sisse!
- Lapsed, üksi kodus olles, ei tohi(ks) sisse lasta kedagi, keda nad ei tunne.
- Hädaabi korral helistada telefonil 112.

Noortekeskuses alustas uus vabatahtlik

Väike-Maarja noortekeskusesse tuli Prantsusmaalalt lühiajaliselt vabatahtlikuks 18-aastane Lenini, et täiendada oma kogemuste pagasit ja avastada Euroopat.

Miks otsustasid vabatahtlikuna noortekeskusesse tööle tulla?

Otsustasin tulla vabatahtlikuks, kuna otsustasin võtta pausi koolist, et mõelda mida tulevikus teha ja millist eriala valida. Vabatahtlik töö tundus mulle hea ja kindel valik, kuna mulle meeldib suhelda teiste inimestega ja tunda ennast kasulikuna. Väga suureks motivatoriks vabatahtliku töö kasuks otsustamisel oli see, et tänu sellele saan ma olla osa kultuuridevahelisest vahetusest koos teiste noorte inimestega, ning samal ajal teist kultuuri avastades.

Milline on Sinu senine kokkupuude noorsootööga?

Varasema kokkupuude noortega töötamisel puudub, kuid noorsootööga olen kokku puutunud tänu sellele, et olen varasemalt Prantsusmaal noortekeskuseid külastanud ja nende tegevustest osa võtnud.

Kui pea kuu aega tagasi alustasid, siis missugused olid Sinu teadmised ja arvamus noortest ja noorsootööst?

Enne Eestisse tulemist ei olnud mul varasemaid kogemusi ja teadmisi noortega töötamisest, mistõttu kartsin natukene noortega suhtlemist. Seda hirmu suurendas kindlasti ka see, et lisaks kogemustele puudus mul eesti keele oskus.

Mida arvad nüüd? Kas arvamus on muutunud?

Nüüdseks olen omandanud kogemusi noortega koos töö-

tamisest ja arvamus on muutunud eelkõige suhtlemishirmu osas, kuna Eestisse saabudes sain aru, et noored on väga väljendusrikkad ja enamasti ei ole meil vaja sõnu, et üksteisest aru saada.

Kuidas hindad oma arengut selle kuu jooksul? Mida õppisid ja mida tahaksid nüüd veel allesjäänud ajal juurde õppida?

Ma usun, et olen kuu jooksul kõige rohkem arendanud endas isikuomadusi, milleks on iseseisvus ja julgus, kuna pidin väljuma mugavustsoonist ja harjuma uue kultuuri ja keskkonnaga, mis on minu jaoks samuti uus kogemus. Lisaks olen arendanud oma eesti keele oskust. Enne siia tulekut ei osanud ma ühtegi sõna eesti keeles, nüüd oskan juba noortelt küsida osasid küsimusi ja nemad vastavad mulle ka eesti keeles.

Allesjäänud aja jooksul tahaksin oma eesti keele oskust paremaks arendada, et teha ennast rohkem arusaadavaks noortele, et saaksime üheskoos juba pikemaid vestlusi eesti keeles rääkida.

Mida tegite selle aja jooksul koos noortega? Mis on kõige eredamalt meelde jäänud?

Igapäevaselt oleme noortekeskuses noortega erinevaid aktiivseid tegevusi läbi viinud, milleks enamasti on kokkamine, mängimine ja meisterdamine. Esimesel päeval kui noortekeskusesse tööle tulin, õppisin ära piljardi mängimise. Paljud noored tahtsid just minuga piljardit mängida, kuid kuna ma polnud seda kunagi varem mänginud, siis olid noored nii abivalmid ja õpetasid mulle selguse mängeglid. Nüüd mängime piljardit igapäevaselt ja see on minu arvates väga põnev. Üheks eredamaks mälestuseks, mida noortega teinud oleme, on meie

Vabatahtlik Lenini (keskel) koos Väike-Maarja noortekeskuse kolleegidega. Foto: erakogu

koolivaheaja väljasõit Ida-Virumaale, kus tutvusime erinevate Eesti vaatamisväärsustega. Minu jaoks oli see huvitav ja põnev, kuna saime koos noortega matkata ja samal ajal sain tutvuda ilusa Eesti loodusega.

Mis mõtted Sul tekkisid seoses vabatahtliku tööga?

Minu arvates on vabatahtlik töö väga kasulik kogemus, kuna see aitab avardada maailmavaadet, annab võimaluse ennast ja iseseisvust arendada ning koguda uusi oskusi, kogemusi ja teadmisi.

Mis võiks olla noortekeskuse töökorralduses teisiti?

Noortekeskuse töökorral-

duses muudaks mina võib-olla seda, et noortekeskused võiksid olla lahti ka aeg-ajalt nädalavahetustel või pühadel nagu Prantsusmaal, kuna siis saavad noortekeskusesse tulla ka need noored, kes koolipäeval ei jõua.

Mida praegune Väike-Maarja valla noor Sinu arvates tahab? Mis laadi tegevusi ja keskkonda oleks noortele vaja? Millest nad huvituvad?

Minu arvates meeldib Väike-Maarja valla noortele veeta palju aega koos sõpradega, suhelda ja olla palju värskes õhus. Ma arvan, et Väike-Maarja noored on leidnud endale väga palju erinevaid tegevusi, mida

Väike-Maarjas teha ja selleks on neil väga hea keskkond.

Kuidas Sulle Väike-Maarja meeldib ja millega vabal ajal siin tegeled?

Mulle meeldib väga Väike-Maarjas, kuna siin on tore inimesed ja noored. Vabal ajal meeldib mulle käia jalutamas ja avastada ümbrust/loodust. Nädalavahetustel olen käinud suuremates Eesti linnades ja külastanud nendes erinevaid muuseumeid. Samuti plaanin külastada ka Soomet ja tutvuda natukene sealse kultuuriga.

Kuidas Prantsusmaal noorsootööd tehakse? Kas teil noorte-

keskused on ja kui on, siis millised need on?

Prantsusmaa noorsootöö on enamasti sarnane Eesti noorsootööga, kuid meil on ka mitmeid erinevusi. Prantsusmaal on noortekeskused avatud ainult kolmapäeviti ja pühadel (vähemalt seal, kus mina elan). Väga suureks erinevuseks on ka see, et Eestis ei pea noored noortekeskustes tegevustest osa võtmiseks osalustasu maksma, kuid Prantsusmaal peavad. Erinevus on ka selles, et Eestis saavad noortekeskuseid külastada 7–26-aastased noored, Prantsusmaal ainult 12–18-aastased.

Prantsusmaal erinevad noortekeskused üksteisest ka väga palju, kuna see on väga suur ja noortekeskused sõltuvad enamasti piirkonnast, kus nad tegutsevad. Minu linnas Saint Nzaire's on kõige suuremaks noortekeskuseks „atelier“ noortekeskus, kus korraldatakse pidevalt erinevaid väljasõite: hobikeeglit mängima, uisutama ja rattaga sõitma. Lisaks korraldavad mõned noortekeskused suuremaid tegevusi, milleks on väljasõidud veeparki ja erinevate noortelaagrite korraldamine.

Kas soovitate teistele vabatahtlikuna tööle minna?

Soovitan kindlasti, sest see aitab väga palju silmaringi avardada, tutvuda teise maa kultuuriga ja kogemustega, luua uusi tutvusi, saada juurde väärtuslikke kogemusi ja teadmisi, olles seejuures ühiskonnale kasulik.

KOMMENTAAR

VÄIKE-MAARJA NOORTEKESKUSE JUHATAJA SANDRA LAAS

Viimaste aastate jooksul on noortekeskustel traditsioo-

Relvastatud kunstirööv Väike-Maarja gümnaas

On sügisene koolivaheaeg. Ilm on varesekarva, puhub kõle tuul ja aegajalt tibutab vihma. Koolivaheaja esimese päeva hommikupoolikul, kusagil kella poole üheteistkümnepaiku, peatub Väike-Maarja gümnaasiumi ukse ees helepruun linnamaastur ja sealt astub välja maski kandev ning naeratuste ja heade sõnadega hambuni relvastatud Simuna kooli direktor. Takistamatult pääseb ta koolimaja ja liigub kiirelt õppealajuhataja kabinetis. See kannab samuti maski... Natukese aja pärast lahkub Simuna direktor koolimajast koos Värsktoe seinal paiknenud maaliga...

Eelpool toodud tekstilõiku on soovitatav lugeda madala hauataguse häälega. Miks seekord Simuna kooli tegemistest niisugune algus, selgub alles loo lõpus. Kannatlikku lugemist.

5. oktoobril oli plaanis korraldada traditsiooniline õpetajapäev, kus 9. klass annab tunde ja õpetajad muutuvad õpilasteks. Kuid võta näpust – senini suhteliselt viirusevabasse Väike-Maarja valda murdis

haigus sisse ja väga palju õpilasi oli sunnitud koolist koju jääma. Nii otsustasime, et lükkame 5. oktoobri edasi (pärast 4. oktoobrit tuli kohe 6. oktoober). Õpetajapäeva tähistamine

ikka toimub, aga millal täpselt, seda ei oska veel öelda.

Koolipidaja tegi valla haridusepõllu harijatele suurepärase kingituse. Saime sõita pealinna Märt Avandi monoetendust

isegi lilli. Ainult grimm, kostüümiproove ja aplausi ei ole.

8. oktoobril õppisid Simuna kooli õpetajad ja töötajad Rakveres kunstiopeatajast kunstniku Leekpea juures mahulisi lilli

vaatama. Mulle tükk väga meeldis. Just näitleja julgus rääkida oma elust ilma ilustamata, kurbadest sündmustest nii, et ei suuda naeru tagasi hoida. Ja see paneb mõtlema. Elame ju tööpoolest siiski vaid üks kord ja seda ei tohi raisata mõtlemise peale, et oi mis teised minust arvavad. Arvaku, mida tahavad. Tundsin üsna mitmes kohas, et olen täpselt nagu Märt. Seal saalis sain aru, et minagi olen kohutavalt edev inimene, lihtsalt julgusest jäi puudu, et proovida lavakasse sisse astuda. Mis astuda? Isegi unistada ei julgenud. Õpetajaks õppimine oli kuidagi palju loomulik, sest 11 aastat olid ju näinud kuidas seda tööd tehakse. Ega see kooliõpetaja amet ju muud polegi kui üks suur enese näitamine ja esinemine. Iga päev oled laval, ainult proovideks ei ole aega. Kogu aeg on esietendus. Vahel tuuakse

maalima. Kunstniku studio ise oli juba vaatamisväärsus, mille pärast tasus sõit linna ette võtta. Eks meie hulgas oli ikka kõhklejaid ka, et kas ma ikka saan selle maalimisega hakkama. Aga said. Õpetaja asjaliku juhendamise ja meie loova kollektiivi koostöö tulemusena valmisid ilusad lillemaalid, mis praegu koolimaja trepikoda kaunistavad.

Küll mul on kahju, et praegu võõraid inimesi koolimaja ei võiksutsuda. Meie maja seinad on täis väga ägedat õpilaste loomingu ja nüüd veel õpetajate maalid takkapihta. Hea meeleka teeks kogukonnarahvale siin kunstiekskursioone. Aga loodame, et ükskord see viirus ikka taandub ja saame korraldada koolis lahtiste uste päeva.

22. oktoobril pidas 4. klass halloweeni teemalist klassiõhtut. Meeleolu loomine hakkas juba hommikul. Tugeva tormituule tõttu oli vool koolimaja vanas osas ära ja kunstiopetuse tunnis lõigati küünlavalgel kõrvitsaid. Kõik lõppes hästi ja sügishämaruses mõjusid kõrvitsalaternad üsna hubaselt.

Kuna õpilasi oli palju haiguse tõttu kodus, siis oli oktoobrikuu üpris üritustevaene. See-eest vaheajal oli kolm tegusat päeva Raket 69 õpihuvi laagri päralt.

25.–27. oktoobril oli koolimaja esimene korrus Ahhaa keskuks poolt korraldatud õpihuvi-

liste 3.–6. klassi õpilaste päralt. See oli kohe nagu päris. Olid võistkonnad: punane, sinine ja roheline, ja võisteldi silmade särades ning rõõmsa õhinaga. Ürituse eestvedajale õpetaja Liivikale oli Ahhaa keskuks poolt välja antud lausa raketijuhiluba. Nii, et kui keegi vallaelanikest omab raketit, aga vastavat juhiluba ei ole, siis meie õpetaja võib teda kohe sõidutada.

Lasteaia Kiisude rühmgi käis raketitlaste tegemisi uudistamas ja hiljem prooviti samu asju järgi teha.

27. oktoobril toimus lasteaia õppeprogramm „Tulest targem“. Kohal oli kaks päästeautot ja loomulikult nende meeskonnad. Lapsed said kõike uudistada ja oma küsimustele asjalike vastuseid.

Kui nüüd koolielu kõrvale jätta, siis mul on mure. Jagan siin seda lehelugejate vahel, sest jagatud mure on poole väiksem.

Mul on häbi, kohutavalt häbi nende eestlaste pärast, kes oktoobri lõpus Tallinnas vabaduse väljakul vabadust nõudsid.

Meil on igasugust vabadust. On sõnavabadus – öelda seda, mida sülg suhu toob, pida-dada vihakõnesid, öelda inetusi klienditeenindajatele, solvata meditsiinitöötajaid. On vabadus vaktsineerida ja valida erinevate vaktsiinide vahel, on vabadus mitte vaktsineerida. Räägitakse sundvaktsineerimisest. Ma ei

Raket 69 õpihuvilaager. Foto: Triinu Pohlak

Lenini

niks saanud võõrustada välis-vabatahtlikke, et anda neile kogemus elamisest ja töötamisest teises kultuuriruumis, proovida noorsootöötaja ametit, õppida eesti keelt ning koguda Eestist võimalikult palju uusi tuttavaid ja sõpru. Kuidas te koostööd on sujunud seni ja kuidas Lenini meile sattus?

Ilmselt vastuvõtva asutuse na on esmalt vabatahtlikud oodatud kollektiivi just kohalikele noortele uute teadmiste ja kogemuste pakkumiseks ning üldise igapäevatöö rikastamiseks, et otseselt näidata rahvusvahelisi võimalusi ja teist kultuuriruumi. Kokkuvõttes on kahtlemata see sotsiaalselt ja kultuuriliselt arendav protsess igale osapoolele.

Esmane idee algas juba 2020. aasta sügisel, kui saime Euroopa solidaarkorpuse kvaliteedimärgise, mis kinnitas võimekust vabatahtlikku võõrustada, kuid protsess jäi venima viiruse leviku tõttu. Samas oli mõte tagaplaanil kogu aeg olemas ja küllatki ootamatult pakuti meile septembri alguses konkreetset kandidaati, kes saaks juba järgmine kuu saabuda ning praeguses olukorras oleks paslik proovida kahekuulist perioodi, et tulevikus juba pikaajaline vabatahtlik võtta.

Kahtlemata ei anna hetkeolukord võimalust näidata meie tavapärasest töökorraldusest, kus saame suurtes gruppides tegutseda, käia väljasõitudel ning korraldada nii meelelahutusliku kui ka hariva sisuga üritusi laiale sihtrühmale, sest tegeutseme vastavalt soovitudele ja piirangutele.

Lenini jaoks on kõik siin toimuv siiski põnev ja esmakordne kogemus. Ta mõistab tavatut olukorda ning püüab kogemusi ammutada nii noortekeskuses kui ka vabal ajal seigeldes.

siumis

ole näinud ega ka tuttavatel kuulnud, et kedagi oleks käed raudus vaktsineerima viidud. Eestlased, kes vene võimu alt pääsemiseks näitasid üles tohutut üksmeelt, on praeguse pandeemia ajal üksteise peale õige vihaseks saanud. Ja see paneb südame valutama. Just praegu peaks kokku hoidma rohkem kui kunagi varem. Haigus on vallutanud kogu maailma. Siin ei aita süüdistamine ega vihakõnede pidamine.

Kuid loo lõpetuseks lähen elu helgema poole peale. Korra juba eelpool mainisin, et olen kangesti edev inimene ning mulle meeldib kekata. Nimelt sai minu esimene maalinäitus „Elu on lill“ Simuna rahvamaja üles sätitud ja on seal nüüd vaatamiseks kuni 2021. aasta lõpuni. Joonistamise ja maalimisega olen tööalaselt tegelenud küll, aga hobikunstnikuna viimased 4–5 aastat. Tulles loo alguse juurde, siis kinkisin Väike-Maarja gümnaasiumi 145. sünnipäevaks ühe väikese kiiksuga maali. See ei olnud Lenardo da Vinci looming vaid minu enda oma. Ja nüüd oma elu esimest maalinäitust üles seades, laenasin seda kor-raks. Jälgides tänapäeva ajakirjanduse tavasid, tekkis kohe mu kirjatükile hästi müüv pealkiri.

Kaja Põldmaa
Simuna kooli direktor

Kõik teed toovad tagasi – vilistlasnädal Väike-Maarjas

Oktoobri algul tähistas Väike-Maarja gümnaasium oma 148. aastapäeva. Sel puhul leidis taas aset ka vilistlasnädal, mis tänavu tõi õpilastega kohtuma pedagoogitee valinud vilistlased – Tiina Vaiksalu (57. lend), Raimo Maasik (66. lend), Liis Tüürsal (76. lend), Tanel Künnik (83. lend), Raivo Narits (56. lend), Edgar Tammus (78. lend), Heili Tammus (79. lend), Kessu Kesler (79. lend). Kohtumiste teemaks oli käesolevat kooliaastat läbiv „väärtused ja kõlblus“.

Väike-Maarja muuseumi juhataja ja Väike-Maarja gümnaasiumi ajalooõpetaja Edgar Tammus kohtus 1.–2. klassi koolilijutsidega. Oma lugu rääkis ta läbi oma elu esimeste ja väärtuslikemate verstopide tutvustamise – esimene rattasõit, sõbrad, hüvastijätt, klassikaas-lased, päris töökoht ja kõige olulise-m – inimesed, kes on esimesel kohal tema elus.

Väike-Maarja lasteaia õpetaja Kessu Kesler (Sulev) kohtus 3.–4. klassiga ja rõhus oma vilistlastunnis sellele, et keskkonnas, kus inimesed on sõbralikud ja hoolivad, on ka kõige raskemad ajad üleelata. „Tõin näite oma kooliajast, kui hästi mind omal ajal klassikaaslaste poolt vastu võeti, kui tuln argliku tüdrukuna väikesest külakoolist Väike-Maarjasse alles kolmandasse klassi ning kui ühtehoidva seltskonnana me läbi aastate kulgesime ja kooli lõpetasime,“ meenutas ta.

Foto: Heili Tammus

Väike-Maarja gümnaasiumi õpetaja (hetkel lapsehool-duspuhkusel) Heili Tammus (Nõgene) kohtus 5. klassidega. Käsitlesin muu hulgas kodanikuaktiivsust ning oma kasvamist selleni läbi erinevate õpingute ja töökohtade. Soovitsin märgata ja kaasata teisi, kes võivad vada vaid kutset, et saada julgust ka osalemiseks.

Kiltsi kooli füüsika ja mate-maatika õpetaja Tanel Künnik pidas vilistlastundi 6. klassidele. Ta keskendus oma kohtumisel väärtustele, mis on talle abiks õpetajaametis, ning loodab, et noored ise järgivad neid väärtuseid, mis aitavad neid elus edasi. Tunni ehitas ta üles jär-gides põhimõtet „Kuula, siis ka sind kuulatakse!“ kuna peab kuulamisoskust enda elu juhti-vaks väärtuseks. Tanel Künnik kirjeldas enda läbiviidud tundi: „Jagasin õpilased kaartide abil

rühmadeks ning suunasin töö-le. Mul oli hea meel tõdeda, et õpilastel endal oli väga selge arusaam, millised on nende elu juhtivad väärtused. Lisaks otsi-sin neid väärtuseid, mida õpe-taja peaks järgima. Sain aru, et noorukid on õpetaja õlgadele pannud väga suure koorma ning selgitasin, et õpetaja olla ongi suur vastutus. Loodan, et õpi-lased leidsid pärast minu tundi õpetaja, kellele öelda aitäh, et ta on nende jaoks olemas!“

Endine vilistlaskogu esimees, Kadriina Keskkooli infojuht Rai-mo Maasik kohtus 7. ja 9. klas-siga ning jagas oma mõtteid inimeseks olemisest ja andis soovitused tegutseda ja asjadest kinni haarata, ka siis, kui teised seda kuidagi imelikult võivad pidada. „Ainult see viib edasi,“ tõdes ta.

Tallinna inglise kolledži ees-ti keele õpetaja Tiina Vaiksalu

Väike-Maarja gümnaasium on hõbeda-vääriliselt ettevõtlikkuse õpet rakendanud

Kui Arno isaga kolm aastat tagasi Väike-Maarja gümnaasiumisse jõudis, oli seal ettevõtliku kooli seeme juba idanema pandud. Käeoleva aasta oktoobris anti koolile üle ettevõtliku kooli standardi hõbetaseme tunnistus. Selleks hinnati ettevõtliku hariduse rakendamisel toimunud muutusi õppeasutustes. Hindamine viidi läbi kahes osas: esimese etapina toimus õppeasutuse enesehindamine, mida nõustas Lääne-Viru Arenduskeskus, teises osas seirekomisjoni-poolne välishindamine õppeasutuses.

Lääne-Virumaal on liitunud „Ettevõtliku kooli“ programmiga 19 haridusasutust, millest kõrgema ehk hõbetaseme on saanud kaks kooli – Väike-Maarja Gümnaasium ja Sõmeru Põhikool – ning lasteaedadest Rohuaia Lasteaed.

Ettevõtlikkuse õppele Väike-Maarjas pani aluse kohalike koostatud kaheaastane koostööprojekt „Pandivere ettevõtlikud noored“, seal edasi pakkus ka Lääne-Viru Arenduskeskus „Ettevõtliku kooli“ programmi. Väike-Maarja Gümnaasium võttiski pakkumise vastu, läbis koolituse ja sai esialgu baastaseme, seejärel, nüüdseks hõbetaseme. „See on üks viis kaasaegse õpikäsitluse rakendamiseks. Ettevõtlikkus on läbiv teema meie õppekavas, et õpilasel oleks koolis maksimaalselt võimalusi, et end tulevikust teostada,“ rääkis direktor Marje Eelmaa. Ta usub, et hõbetasemega on kool loonud võimalusi ja õppekava rohkem mõtestanud. Oluliseks peab Eelmaa seda, kui aktiivne on kooli meeskond kooliväliselt ühiskonnanael ja kuidas õpilastele eeskujuks on.

„Ettevõtlikkust näitab ka see, kui kaks kolmandikku kooli meeskonnast liikumis-väljakutsega liitub – nagu see tänavu kevadel oli,“ tõi direktor näite.

Hõbetasemeni jõudmisega kaasnes hindamisraport, mis võttis kokku kooli ettevõtlikkuse näitajad ja andis soovitusi arengukohtades.

MILLE POOLEST VÄIKE-MAARJA GÜMNAASIUM ETTEVÕTLIK ON?
ÜLDTÖÖPLAANIS ON KODANIKU-ALGATUS JA ETTEVÕTLIKKUS OLNUD

Oktoobris anti koolile üle ettevõtliku kooli standardi hõbetaseme tunnistus. Foto: Ly Ipsberg

LÄBIVAKS TEEMAKS
Igal aastal valib kool õppekava läbivate teemade seast, mida konkreetse õppeaasta teljeks hoida. Nii on terve aasta tegevuste planeerimist toetanud „kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“, „tervis ja ohutus“, tänavu „väärtused ja kõlblus“.

HÄSTI TOIMIV JA LÄBIMÕELDUD ETTEVÕTLUSÕPE
Kooli ettevõtlusõpet on toetanud võimalus käia õppekäikudel Lääne-Virumaa ettevõtetes. Näiteks on õpilased tutvunud OG Elektra tootmisega, OÜ-ga Päts, OÜ-ga Palmse Metall, kogukonnapraktika raames on tegutsenud piirkonna MTÜ-des – EEKBL-Valduste OÜ-s, Rakvere Loovuskeskuses, MTÜ-s Meie Kiltsi, MTÜ-s Kotli Maja, Ebavere Tervisespordikeskuses, Toidupangas jne. Programmi koordinaator Väike-Maarjas, õppealajuhataja Anneli Kütt tõi veelgi näiteid: „Samuti on piirkonnas ettevõtted õpilasi toetanud, kui on sponsorlust küsitud. Neid ettevõtteid on palju. Ettevõtjad on külastanud ettevõtlusnädala raames ettevõtluse tunde ja rääkinud, kuidas neist said ettevõtjad. Kõik eeltoodu toetab ettevõtlusõpet.“

VÕIMALUSED ANDEKATELE ÕPILASTELE
Andekate õpilaste toetamiseks on õppekavasse sisse viidud õpilastele võimalus osaleda ülikoolide juures pakutavatel kursustel, et noor saaks õppida just seda valdkonda, mis teda huvitab. Maakoolina antakse endale aru, et kõikide soove valikaine raames kooli tasandil ise katta

ei saa. Ülikoolide pakutava kursuse saab hetkel õpilane lasta arvestada gümnaasiumiastmes, kuid koolis mõeldakse, kuidas sarnast süsteemi ka põhikoolias rakendada. Koolis on toimunud andekatele õpilastele matemaatika õppimist toetav huviring, käesoleval õppeaastal on ajalooühuviring olümpiaadiks ettevalmistamiseks.

KOOSTÖINE ÕPETAMINE VÄIKE-MAARJA GÜMNAASIUMIS ASUVAS LÄÄNE-VIRU VÄRKSTOAS

ÕPILASTE TUGEVA KAASATUS
Hinnati, et Väike-Maarjas on õppijad õppeprotsessi kujundamise kaasatud. Kooli sihiks on võimaldada seda veel aktiivsemalt, siis on õpilasel ka lihtsam eesmärgi püstitada.

ÕPILASTE JA ÕPETAJATE RAHULOLU KUI ÜKS MÕÕDIK JA EESMÄRK
Kooli arengukavas rahulolu mõõdikuna sõnastamine näitab komisjoni hinnangul, et õppeasutuses väärtustatakse õppijat ja õpetajat.

ÕPILAS- JA ÕPETAJAVAHETUS
Raportis hinnati positiivsena, et ellu on kutsutud õpetajavahetus. Õpilasvahetus on toimunud näiteks meie vallast Simuna, Kiltsi, Rakke ja Tallinna lähedalt Laagri kooliga.

KOOL ON KOGUKONNA KESKUS
Hinnati seda, et toimuvad projektid koostöös teiste koolide ja mitmete partneritega. Toetatakse õpilasalgatusi

Liis Tüürsal (Niinemets) kohtus 11. ja 12. klassiga. Ta kasutas sümbolina kaasavõetud oma gümnaasiumiaegseid kingi, mis olid oma paarikümnesen-timeetriste kontsadega tegelikult kooliajal vahetusjalanõudeks sobimatud ja ebamugavad. Tema sõnumiks oli, et asju ei tule mitte ainult teada, nendes tuleb osaleda, ning selleks, et teada saada, tuleb proovida. „Me ei tea, kas kingad on mugavad, kui me ei ole neis kõndinud. Mõnikord tuleb ebamugavad kingad ka välja kannatada või sisse käia, kui see täidab neile seatud eesmärgi. Pingutamist vajavaid olukordi tuleb oma ellu lubada, et nendest kogetu võrra targemana edasi minna. Seda kõike aga tuleb teha väärikalt, end ja teisi hoides, tundes rahulolu heaks olemisest. Kui oled kord leidnud sulle sobiva liistuga kingad, siis võib nendes kõndida kasvõi ümber maailma,“ oli Liis Tüürsali sõnum.

Vilistlastel oli rõõmus taas-kohtumine oma kooliga ning hea võimalus mõtiskleda oma elu saatvate väärtuste üle. Nagu üks vilistlastest tõdes, tuleb oma endisesse kooli sisenedes alati tunne, et selg tuleb sirgu ajada ja väärikalt majas ringi käia.

Heili Tammus
Väike-Maarja Gümnaasium

kogukonna jaoks, avalike ürituste korraldamiseks, need on omakorda silmapaistval tasemel – heategevusalased algatused, rahvusvaheline koertenäitus jne. On üritusi, millest võtavad osa nii kool kui ka kogukond.

Üheks võimaluseks on õpilastel algatusi ellu kutsuda läbi suurearvulise vabatahtliku õpilasesinduse.

Eraldi on kool juba mitu aastat silmapaistnud mini- ja õpilasfirmade arvu ja jätkusuutlikkuse poolest.

MIS VAJAB ARENDAMIST?
Alati on, kuhu poole püüelda. Nende seas oli raportis mainitud näiteks õpilas- ja minifirmade juhendajate arvu tõstmist. Koordinaator Anneli Kütt kinnitas, et järgnevatel õppeaastatel on see plaanis, nii on mõned õpetajad juba ka osalenud selleks vajalikel koolitustel, näiteks Junior Achievement'i koolitusel „7 sammu“.

Soovitati igapäevases õppetöös rohkem aineid loimida, kasutada kolleegidevahelisi tunnivaatlusi, küsida enam õpilaste tagasisidet tundides, panna rõhku koostööle partnerite ja lastevanematega, leida võimalusi rahvusvahelisteks projektideks.

KUIDAS EDASI?
Hõbetase kehtib 2022. a 1. jaanuarist 2024. a lõpuni. Kooli edasine suund on muidugi kuldtaaseme saavutamise poole. „See on võimalus sihti fokusseerida,“ sõnastas Marje Eelmaa.

Heili Tammus
Väike-Maarja Gümnaasium

Püha Katariinast kodustatud Kadriks: kuidas muuta kadripäev pikalt meeldejäävaks?

Mitte ühegi kadripäeva tähistava rahva kombestik pole säilinud nii rikkalikuna kui meil, eestimaalastel. Ometi on juba vaid nappi saja aasta jooksul see vana ja väärikas tähtpäev oma endise elujõu kaotanud. Kadrisandid on aastatega oluliselt noorenenud, sandiperedes kohtab üha harvem värvikaid tegelaskujusid. Arhailiste õnnistamis- ja tänamislaulude asemel kostuvad tubades lihtsad lastelaulukesed ning mahlakad täiskasvanute naljad on sootuks oma koha kaotanud. Kuidas pühaks valmistada ja mida toidulauale pakkuda, saab kuulda 20. novembril Eipri külamajas.

Kadripäeva tähistamise komme on seotud uskumusega esivanemate hingede tagasi-pöördumisest meie sekka. Päevaga seotud iidne pärimus ei ole tänapäevani kahjuks säilinud. Võime vaid oletada, et kunagi võis olla see seotud naisterahvaste üleminekuriitusega, et tähistada tütarlaste täiskasvanuks jõudmist. Alles hiljem segunes see 4. sajandil märtrisurma surnud püha Aleksandria Katariina austamisega, mis eestlaste suus koduselt Kadriks muutus. Lihtsa talurahva jaoks tähendas kadripäev naistepüha, mil tehti algust tubaste töödega.

PÄEVASED JA ÕHTUSED KADRID

Lammaste kaitsja Katariina mälestuspäev oli tuntud ka lamba-

päevana, sest päevasel ajal käidi uste taga määgimas, et pererahvale karjaõnne kindlustada. Määgijateks olid pigem lapsed ja naised, vähem mehed.

Lääne-Eestis käisid päevasel ajal kadriks vanemad ning vaesemad tagasihoidlikult maskeeritud naised, kelle jaoks olid kogutud annid hädavajalikud elus püsimiseks. Seepärast eelistasid nad sandis käia üksi ning kasutasid saadud toitu, villa ja lina vaid enda tarbeks.

Õhtustel sanditajatel olid juba suurejoonelisemad plaanid – ande koguti ühise suure kadripeo tarbeks. Mõnel kujutas pidu suurt simmanit, teisel aga mängiti maha 60-70 osalejaga pulmapidu, mis võis kesta päevi. Seepärast poetati kadrisantide annikotti just neid pühadetoite, mida ühisele peolauale sünniks panna: lambaliha, kukki-kanu, kääke, ube-herneid, pähkleid, karaskit, leiba, õlut. Järeldajad võtsid osa ka need, kes ise sanditamas ei käinud, kuid panustasid sellevõrra usinamalt pidulaua sättimisse ja toidu valmistamisse.

ISE TEHTUD, HÄSTI TEHTUD!

Kadripäev, nagu paljud teisedki rahvakalendri tähtpäevad, on olnud alati kogukonna läbikäimise ja lõõgastumise seisukohalt oluline. Kadrisantide poolt toodavast karjaõnnest on meie põlvkonnas siiani tõelist puudust tundnud vaid vähesed. Täna on oludes aga tajume,

Kadripäeva toidukoolitus toimub 20. novembril Eipri külamajas. Foto: Valdek Laur

et piirangutevabad karjakesi kooslemised ongi üks suur karjaõnn. Vajame elusolemiseks üksteise lähedust ja head selts-

konda.

Eesti Folkloorinõukogu ärgitab juba neljandat aastat üle-eestilise "Hakkame santi-

ma!" aktsiooniga mardis kadripäeva tähistama ning seda just perekeskelt või täiskasvanute seas. Et kadripäev

mööduks tänava nii tormiliselt, et seda oleks veel takkajärele kogu aasta põhjust mäletada, tuleb selleks juba varakult ettevalmistusi teha. Septembrist novembrini toimuvad Eesti eri paikades koolitused, mis ka täiskasvanute silmad särama löövad. Novembris loendame ka sanditajaid.

Meie maakonnas toimub kadripäeva toidukoolitus 20. novembril Eipri külamajas kell 11-15. See on suunatud pere-, sõpraderingis või suuremas kogukonnas kadripäeva tähistajatele. Kes santima ei taha minna, saab püha pidada kas kodus või rahvamajas kadripäeva pidu ettevalmistades. Koolituse käigus antakse ülevaade kadripäeva tavanditoidudest ja kombestikust ning valmistatakse üheskoos just sel päeval pidulauale sobivad road.

Koolitusi viib läbi Inga Pae-nurm – aasta kokk 2005, president Toomas Hendrik Ilvese administratsiooni kõogi kokk, Markofka söögimaja perenaine. Koolitusele saab end registreerida heili.tammus@gmail.com.

Täpsema teabe leiad "Hakkame santima!" kodulehelt aadressil hakkamesantima.ee/koolitused.

Kristi Ardel

„Hakkame santima!“ projektijuht

Annika Aasa

maakonna kuraator

Üks Struve kaare punktides asub Võiveres tuuliku esisel platsil. Foto: erakogu

MTÜ Meie Kiltsi tegusad tegemised

MTÜ Meie Kiltsi liikmed külastasid 20. augustil Raigu külas olevat kombucha talu. Elamusi jagus seinast-seina. Kõik algas tormise paduvihmaga, jätkus tutvustuse ja meditatsiooniga. Sellele järgnes omapärane lühimatk ning üllatav suvikõrvitsakook. Maitsesime kombuchata panime kokku erinevaid ravimtaimi, et valmistada omale meelepärane teesegu.

28. augustil jõudsid MTÜ Meie Kiltsi liikmed Võivere tuuleveskisse. Väga lahke, rõõmsameelne ja tegus perenaine Liivika rääkis meile Struve kaare mõõtmise lugu nii õues kui ka veskis sees. Käisime läbi kolme väga atraktiivse veskikorruse ning osavamad ronisid ka veel kõrgemale, kus avaneb suurepärane vaade. Aga vahepeale

jäi veel lahe lastenurk, kohalike tootjate kenad suveniirid ning muidugi mõnus kohvik. Saime kõik targemaks!

5. septembril kogunesime Kiltsi kogukonnajärgi, kus toimus vastlapäev. Mall Võhandu tutvustas vastlapäeva kombeid, traditsioone ja uskumusi. Merike Hövelson tõmbas valla pillilood ning pani meid tantsumislaulma. Toiduspets Ülle Jukk juhendas toiduvalmistamist töötuba ning viis meist kurssi vanaaja vastlapäeva roogadega.

29. augustil turvasime Kiltsi – Liiviküla (Kiltsi mõis) – Vao koostöös ka Pandivere rattasõidul. Paljud meie piirkonna inimesed sõitsid ning veel rohkem oli kaasaelajaid.

18. septembril osalesime Kiltsi-Ebavere piirkonnana

„Arukate külade“ konverentsil Tamsalu rahvamajas.

21. septembril kohtusid MTÜ Meie Kiltsi juhataste liikmed värske Vao küla MTÜ Vao küla hüvanguks juhataste liikmetega, tegime tutvust ning vaatasime üle koostöökohad.

Ja veel on Kiltsis Madis Nee-me eestvedamisel, tänu aktiivsetele noortele meestele, saanud Kalda tänaval valmis liivaga kaetud võrkpalliplats. Tublid noored tegid ise ära kogu töö ja panustasid sellesse oma isiklike vahendeid. MTÜ Meie Kiltsi toetas liivaga, selle transpordi ja osaliselt aluskattega. Väga teretulnud algatus! Loodame, et plats saab piirkonnas aktiivse kasutuse.

Siret Stoltzen

MTÜ Meie Kiltsi juhataste liige

Metsavennapunkri aasta

Pärast Lebavere metsavennapunkri tormilist taastamist 2020. aastal, südantsoojendavat ja rahvarohket avamist 31. oktoobril 2020. aastal, millele järgnes üleriigiline meediakajastus, ei vajunud punker Lebavere laanes nukralt unustusse. Punkrisse peidetud logiraamat paljastab, et külastajaid on aastaga olnud kaugelt üle tuhande.

On suur rõõm näha, et huvilisi on jätkunud punkrit, selle lugu ja metsavennaduse osa Eesti ajaloo avastama väga mõnusa ilmaga, väga lumistesse, väga palavatesse, väga parmurohketesse päevadesse, nii nädalavahetustel, riigipühadel, puhkusepäevadel kui ka argipäevadel. Tutvuma on tulnud ringreisidel meie vallast, aga ka Tallinnast-Tartust, Eestimaa saartelt ja välismaaltki.

Punkri olulisust näitavad ka paljude külastajate mõtisklevad ja tunnustavad sõnad logiraamatus. Mõned näited:

„Tulime spetsiaalselt seda punkrit otsima. Leidsime. Vahval!“

„Lastele ajalugu näitamas.“

„Päris kõvad mehed on need metsavennad. Mina küll ei suudaks siin elada.“

„Ootamatu leid rattamatkal. Aitäh!“

„Perekond ... ja perekond ... veetsid siin mõnusa õhtu. Kütisime ja grillisime. Väga tänuväärt ettevõtmine selle punkri ja lõkkekohaga. Kiitus tegijatele! Järgmise korran!“

„Otsisime geopeituse aaret ja leidsime ka punkri.“

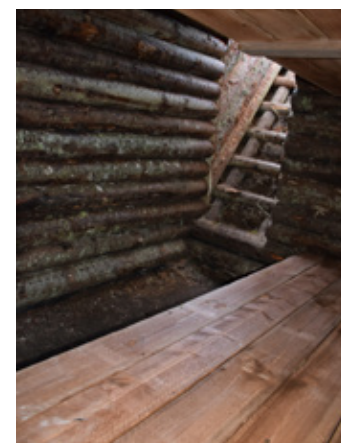
„Tänu kõigile, kes elasid sellises konditsioonis ja võitlesid meie riigi eest!“

„Perekond ... käis mitmendat korda, väga äge koht ja metsad. Tuleme taas.“

„Tore, et keegi mälestused

Oliver meisterdas issiga lasteaia sügisnäitusele vahva metsavennapunkri. Fotod: Heili Tammus

Lebavere metsavennapunkrit on külastatama tulnud igast ilmakaarest.

alles hoiab. Täname!“

Kahjuks ei saa ka see meepott ilma tõrvatilgata. Meie ümber leidub hoolivate külastajate kõrval ka inimesi, kellel on raske lahkudes kaasa viia oma prügi (näiteks lapsemähkmed, suitsupakid, pudelid) või kes on üritanud ümberkorraldada punkri kujundust – näiteks eemaldades punkrilt maskeerin-

gut. Siiski teeb rõõmsaks see, kui punker leiab tee südamesse ja viib järgmiste sammudeni.

Näiteks Väike-Maarja lasteaia sügisnäitusel oli köögiviljade vahel üks tõeline metsavennapunkri makett. Nimelt oli Ruudi rühma poiss Oliver külastanud perega Lebavere metsavennapunkrit ja sellest inspireerituna meisterdanud issiga ka lasteaia sügisnäitusele vahva metsavennapunkri. Autori enda sõnul meeldis talle päris punker nii väga, et tore oleks seal lausa ööbida. Oma punkri juurde meisterdas Oliver issi tehtud metsavennale kaaslaseks ka armsa tõrukoera.

Tulevikus soovime muuseumisõprade seltsiga pakkuda gruppidele harivaid ja meelelahutuslikke külastusretki. Seltsi kaudu saab juba praegu tellida punkri juurde ka grupitoitlust.

Külastagem ikka Lebavere metsavennapunkrit ning seda tehes jäägem hoolivaks ja kultuurseks! Pidagem meeles vana metsavennatarkust – punkri juurest lahkudes ära jäta endast ühtegi jälge maha (väljaarvatud külalisteraamatusse).

Heili Tammus

Väike-Maarja Muuseumi sõprade Selts

Rakke raamatukogus on ilusad ruumid, toredad töötajad ja saadaval raamatuid igale maitsele. Foto: Kristel Kitsing

Kodukoha suurkujud

Vanimad teadaolevad raamatukogud loodi Vana-Egiptuses umbes 5000 aastat tagasi ja kogudes olid savitahvlid. Eesti vanimaks järjepidevalt tegutsevaks raamatukoguks on Tartu Ülikooli raamatukogu, asutatud 1802 ja Eesti suurim – Eesti Rahvusraamatukogu, on hetkel remondis.

Minu suurim raamatukogu külastamise elamus oli kindlasti mõned aastat tagasi Oslos – mitmekorruseline tohutu koguga raamatukogu, kus ei laenutatud ainult raamatuid, vaid toimusid noortediskod, avatud olid lastetoad, toad muusitseerimiseks, erinevad videomängutoad jpm. Kasutuses olid raamatukapid iseteeninduseks ja raamatukogu oli lahti mõnikord ka öösi ja näiteks jõululaupäeval. Külaliste puudust ei tundud, jõuluõhtu veetsid raamatukogus nii pered ja üksikud inimesed.

Käin hea meelega ka Rakke raamatukogus – ilusad ruumid, toredad töötajad ja mis peamine – saadaval on üsna uued raamatud igale maitsele. Olen leidnud täiesti uusi, alles ilmunud raamatuid nii meilt kui mujalt. Raamatute ostmise kohapealt olen väga valiv, sest üks raamaturiilulid on kodus üsna täis ja rahakott tühi! Raamatukogus käib rahvast töötajate sõnutsi nii nagu ikka – kes käib, see käib. Loota võib, et kui ajad muutuvad ja elu jälle vabam, tullakse ka kindlasti rohkem raamatukokku. Saab ju kohapeal lugeda ka perioodikat ja kasutada arvutit, sõbralikud raamatukogutöötajad aitavad vajadusel arvutit kasutada. Kuigi ka minu elu on kolinud täiesti telefoni – seda nii suhtluses, meilivahetuses kui ka pangatehingutes, ei ole veel e-raamatut tahtnud lugeda, ja ikka leiab päris raamat kohti minu öökapil ja reisikohvris.

Rakke raamatukogu asub Faehlmanni tänaval

Ada Väät MTÜ Südameasi

Raamatukogu võõrustab kõrgtrüki rändäitust

Alates 3. novembrist saab Väike- Maarja raamatukogus uudistada trüki- ja paberimuuseumi rändnäitust. Koostööd on erinevatel teemadel tehtud varemgi.

Tänavuse väljapaneku teemaks on kõrgtrükk. See on trükitehnika, mis oli levinud kuni eelmise sajandi 90ndate aastateni. Selle käigus saab trükida nii klassikalisi tähealaoga tekste kui linool- ja puulõikes pilte. Nüüd on aga tegemist minevikku kuuluva tehnikaga.

Näitusel on väljas kõrgtrüki töö ja paar väiksemat infotahvlit, lisaks jookseb tahvelarvuti ekraanil tutvustav videolõiguke. Näitus annab

Trüki- ja paberimuuseumi töötajad näitust üles panemas. Foto: Kristel Lehtme

– tänav on oma nime saanud Fr. R. Fehlmanni – Aos sündinud eesti rahvusliku kirjanduse rajaja, arsti ja demokraadi järgi. Tema sulest on ilmunud müütilised muistendid, tuntuim “Koit ja Hämarik”. Kui jalutada Rakke peatänaval, ei leia just ülemäära palju tänava nime, aga Rakke raamatukogu leiab üles kindlasti. Fassaadil on silte rohkem, sest seal majas on esimene Rakke kuueklassiline kool toiminud, sündinud kirjanik ja maailma kirjanduse tähtteoste tõlkija Marta Sillaots. Samuti on seal sündinud Heinrich Riikoja, zooloog ja hüdrobioloog.

Kultuuriloo poolest on meie kodukant väga rikas – seda nii Rakkes, kogu piirkonnas, ja kogu Väike-Maarja valda vaadates. Kindlasti on inimestes huvi tutvuda kodukoha ajaloo ja suurkujudega – nii soovibki MTÜ Südameasi koostöös Rakke raamatukoguga hakata korraldama mõnusaid teeõhtuid, tutvumaks kodukoha suurkujudega, väärtustada kodukohta, meid ennast, ja teha seda kogu piirkonnas, sest võibolla me teame Faehlmanni, oleme lugenud lastele ja lastelastele Marta Sillaotsa mõnusaid lasteraamatuid, teame Raudseppa ja Lutsu, rääkimata Baerist. Pole ju paha teada rohkem Krusensternist, Lurichist ja muidugi nii Juhan kui Jakob Liivist ja paljudest teistest! Kavas on külastada Krusensterni lossi, kohtume kindlasti ka Salla külamajas ja Väike-Maarja muuseumis – ikka selleks, et olla teadlik ja hinnata oma kodukohta. Ja miks mitte koostada ka väike rändnäitus kodukoha suurkujudest, kus kajastuks mitte ainult mineviku suurkujud, vaid ka tänased tegijad.

Kristel Lehtme Väike-Maarja valla raamatukogu direktor

Matkajutud tegid Eestile tiiru peale

Kui ilmad lähevad jahedamaks ja öhtud kottpime-daks, tahaks nii väga midagi armsat ja suvist. Raamatukogurahvas kutsus ühe päeva lõpul ühise laua taha just selleks puhuks särasilm-sed matkajad, kes kõrvutasid oma kogemusi Eestis rännates.

Jäähoki ja jalgpallitreener Alar Peek võttis ette ja sõitis kevadel aprillis vägeva cargorattaga ümber Eesti. Hakkajad loodus- ja matkasellid gaidid samal ajal juba plaanisid oma rannajoonematka, kuid võtsid retke ette suve teisel poolel. Kuidas neil läks, sai kuulda osalistelt endilt.

Kas just 20. oktoobri vihmane öhtupoolik enam suvine oli, aga pugesime hea naabri, lasteaia varjualusesse ning saime sooja kaasa haaratud teevarudelt ning tekkidelt. Huvilisi jagus nii öue kui rööpvariandina Facebooki ja Zoomi.

„Julgelt tuleb välja minna – matk algab esimest sammust ja kui seda ei tee, ei tule teist ka,“ andis Alar Peek kõhklejatele soovitus. Kõik osalised ei kuulu aga ammu enam algajate hulka vaid on kogenud matkajad. Alar on palju rännanud ka välismaal ning gaididel on lisaks 20 aasta tagusele 1. rannajoonematkale läbitud palju retki igal aastaajal.

Pikk tee, villid, vihm ja külm, välitingimustes ööd – miks? Gaididest kogu matka läbinud Sirli Staub märkis, et raskete hetkedega endas tuleb lihtsalt hakkama saada: „Soovitan natuke ära kannatada, isegi kui mõtled, et ei jaksa või küsid,

Rannajoonematk 2 päikeseline algus Narva-Jõesuus. Foto: Kaire Jürgenson

mille jaoks seda üldse teha. Siis tuleb järgmine päev ja jälle järgmine ning tore on – ma ei vahe-taks seda kogemu-st mitte millegi vastu.“ Kaire Jürgenson tegi kokkuvõtva soovitus: „Kui sulle tundub, et jalatsid veel ei hõõru, on just õige aeg plaasterdama hakata. Asjad, mida sa stressates arvad, et tuleb kaasa pakkida, on need, mida sa ilmselt ei

vaja nagunii, sest igal matkal avastad, et millegi peale pole sa üldse tulnud ja seda on just siis vaja. Kõige olulisem tarkus on vist see, et mine õige seltskonnaga. Ja tee palju pilte, siis on mälestuste kohta materjal olemas ja ei saa neid niisama lihtsalt ära unustada.“

Üksi matkates on küll iseendaga keeruline riidu minna, kuid igapäevasest erinev keskkond on proovilepanek, mis põnevusest ette võetakse. „Kui uni ära läks, sõitsin öösel. Mõnikord hakkas öösel külm ikka, see ajas üles. Sai mingi kaks ja pool tundi magada, niimoodi sõites oli soojem. Tõenäoliselt oli see mingi ärevus hinges, et tahaks juba edasi jõuda,“ arvas Peek.

Ja see „midagi armsat“? See oli ilmselt see teelolemise tunne, mis läbi seiklustest rääkimise jälle kusagil kontides end meelde tuletas – alguse elevus, naljakad juhtumised, üllatavad hetked, kohtumised teel ja eneseületus. Üksmeel oldi, et meie oma Eestimaa on avastamiseks tohutult ilus.

Kristel Lehtme Väike-Maarja valla raamatukogu direktor

MATKAD FAKTIDES:

Alari sõit ümber Eesti	Gaidide rannajoonematk 2
cargorattaga	jalgsi
8,5 päeva	36 päeva
teedel	teedel ja vee piiril
1216 km	üle 900 km
aprillis	juuli lõpp-augusti lõpp
pikim distants 230km, 17 ja pool tundi järjest sadulas	lühim 7 km perepäeval 20. augustil, pikim 43 km päevas
ratas, tudurull+ kaks magamiskotti ja veel mõned asjad	kott 13-20 kg st olenevalt osaliste arvust jagati ka ühisvarustust
poekraam	poekraam ja priimusel toidu valmistamine

Simunapäeval avati maalinäitus

31. oktoobril kogunesime Simuna rahvamajas simunapäeva tähistamiseks juba seitsmendat korda, avasime pidulikult Kaja Põldmaa esimese maalinäituse „Elu on lill“.

Kaja avaldas oma seotuse kohta Simunaga fakti, et kuna tema ema on simunapäeval sündinud, siis on ju selge, et tema tütre on sattunud Simuna kanti elama ja Kaja lausa Simuna kooli juhtima. Üdini positiivset, värviröömsat näitust saab nüüd rahvamajas nautimas käia aasta lõpuni.

Eesti kunstnik ja joonisfilmi rajaja Rein Raamat (tema maalinäitus jõuab Väike-Maarja seltsimaja novembri lõpus), ütleb oma elulooaamatus „Värvilindu püüdmäs“: „Kuigi sportida ja võistelda oli tore, tundsin ühel hetkel, et hinge ei anna see võrreldes joonistamisega midagi. Valgele paberile pildi loomine, selle väljavõlumine olematusest on tõeline rõõm ja jätab hinge rahulduse.“ Seda rõõmu ja hinge rahulolu õhkus ka noorelt kunstnikult maalinäituse avamisel.

Suur tänu Lembit Kopsale, kes muutis meie olemise veel pidulikumaks, lastes klaveriklahvidel kõlada Valgre muusikal ning pakkudes põnevat omaloomingut kitarril saatel.

Aitäh kõigile osalejatele. Suur tänu Angele (OÜ Confetty), kes meisterdas Kaja lemmikmaali pildiga tordi. Nii saime kunstniku loomingust osa ka maitsemismeelte kaudu.

Mary Tammet Simuna Naisteklubi

Kaja Põldmaa (fotol) avas oma esimese maalinäituse. Foto: Mary Tammet

Kuldsed tähed sporditaevas ja säravad pärlid kultuuripõllul saavad pika pai osaliseks

Väike-Maarja vallas on rikas inimene, kes oma loovuse, oskuste, nutikuse, andekuse, võimete ja tööoskusega on säranud palju kaugemale oma valla piiridest, loonud kohapeal võimalusi, et kogukonna elu oleks kirkam ja põnevam.

Meil on palju inimesi, kes harrastades sportlikku eluviisi enda elukvaliteedile kena kuldse täрни lisavad, palju inimesi, kes endal ja teistel rinna rõõmsaks laulavad või kõiksugu ettevõtmiste ja tegevusega, pannes sellesse oma hinge ja parimad oskused ning soovid, muudavad meie koosolemise hetked emotsionaalseks ja värviliseks.

Tahame neid tänada ja kuulutada välja konkursi "Väike-Maarja valla kultuuri- ja sporditähed 2021".

Aita märgata ja tõsta esile, tutvustada üldsusele ja tunnustada Väike-Maarja valla kultuuri- ja spordi-

valdkonna inimesi- muusika, kunsti, tantsukunsti, teatri, ilukirjanduse ja loomemajanduse alal tegutsejaid, välja paistvaid sportlasi, treenereid, nii kultuuri- kui spordivaldkonna sündmuste korraldajaid, ja ka neid, kelle tegevust ei ole võimalik klassikaliselt või üheselt kategoriseerida, kuid kelle tegevus seondub kultuuri- ja spordivaldkonnaga, kelle tegevus puudutab meie hinge ja vaimu.

TUNNUSTUST JAGATAKSE 14 KATEGORIAS:

Aasta sportlik neiu – kuni 18 a (k.a.)
Aasta sportlik noormees – kuni 18 a (k.a.)

Aasta sportlik seenior – (50+)
Aasta võistkond

Aasta sportlik perekond – järjepidevuse kandja, sportlik eeskuju. Vähemalt kolmeliikmeline.

Aasta meessportlane

Aasta naissportlane
Aasta edukas esineja – tunnustatakse isikut, kes oma kultuurilise tegevusega on silma paistnud või saavutanud vabariiklikel konkurssidel märkimisväärsed tulemused.

Aasta täheke – noor vanuses 7-26-aastat, kelle töö, tegevus või saavutused kalendriaasta jooksul on paistnud silma erinevate algatustega, olnud ürituste ja/või projektide aktiivne eestvedaja ja kaasalööja, kes on olnud noorsootöö valdkonna tegevustes aktiivne kaasalööja ja mõtleja ning on vabatahtlikuna aidanud noortega seotud ettevõtmisi ja tegevusi ellu viia.

Aasta pärandikandja ja -hoidja – kollektiiv, kelle tegevusega kantakse edasi esivanemate kultuuripärandit (rahvataants, koorilaul, puhkpill, rahvamuusika, käsitöö).

Aasta juhendaja – käesoleval aastal kõige enam silma paistnud kultuuri-

ri-, spordi- või noorsootöö valdkonna arendaja.

Aasta toetaja – ettevõtte või isik, kes on andnud panuse Väike-Maarja valla spordi- ja/või kultuuriellu
Aasta kultuuri- ja/või spordielu kirgastaja – isik/isikud, kelle loominguline saavutus on aidanud kaasa valla kultuuri- ja spordielu kujunemisele. Spordis motiveeriv harrastaja, vabatahtlik edendaja, eestvedaja, sündmuse korraldaja.

Aasta sündmus – tunnustatakse sündmust, ettevõtmist, tegu, loomingut, uut algatust või hästi korraldatud järjepidevat ettevõtmist, mis on rikastanud valla kultuuri- ja spordielu.

Väike-Maarja valla kultuuri- ja spordivaldkonna tähtede kandidaate saab esitada 20. detsembrini 2021 Väike-Maarja Vallavalitsuse kantsleis (Pikk tn 7, Väike-Maarja) või elektrooni-

niliselt aadressil valitsus@vmaarja.ee. Kandidaadi esitamise vorm on leitav Väike-Maarja valla koduleheküljel.

Kirjalik ettepanek peaks sisaldama esitatava isiku ees- ja perekonnanime, kontaktandmeid, taotletavat tunnustust, kandidaadi ja tema tegevuse lühitutvustust; sportlastel tulemusi, mille põhjal esitatakse. Veel ka ettepaneku esitaja ees- ja perekonnanime ja kontaktandmeid ning fotofaili, mida kasutatakse nominentide tutvustamiseks galal.

Ja kui Sa ei oska konkreetset inimest, tegu, sündmust nimetada, aga tahaksid kultuurirahvast hea sõnaga toetada, siis võib ka selle kirja panna ja saata samal aadressil.

Aunimetused kuulutatakse välja 22. jaanuaril 2022 kell 18.00 Väike-Maarja seltsimajas toimival pidulikul galaõhtul.

Jane Kool

Kati-Ly Randviir (fotol paremal) saavutas III koha. Foto: Jaanus Raidlo

Väike-Maarja laskurite edukas võistlusreis lõunanaabrite juurde

8.-10. oktoobril toimus Lätis Aizputes Balti riikide mõõduvõtt öhkrelvades laskmises. Lõunanaabritel on laskureid, kes on maailmas juba tuntud nimed ja osad olid ka seal kohal. Läksime neile konkurentsi pakkuma ja eelkõige looma oma parimatele võimalust näha ja harjuda väljapool toimuvate võistlustega. Võistlus koosnes põhivõistlusest ja finaalist, kuhu pääses kaheksa põhivõistluse parimat ja just finaali pakkus tõelisi pingeid ja elamusi.

Naiste õhupüstoli arvestuses pääses Kati-Ly Randviir viimasena so kaheksandana finaali ja kuigi ta lasi finaalis esmakordselt, oli tema esinemine tubli, ja vast isegi eneseületamine – seljataha jäid nii mõnedki lõunanaabrite kuulsamad nimed, aga kaks jäid siiski Kati-Ly ette, ja nendele veel vastu ei saanud. Kokkuvõttes kolmas koht – tubli saavutus andis kindlust talle kindlasti ka tulevikus.

Noormeeste au kaitstes Jaanus Laidus, kes pääses ka finaali õhupüstoli meeste arvestuses, kus olid vastased juba EM-i ja MM-i tiitlitega ja läksid oma teed. Kuigi Jaanus lasi ka hästi, jäi üldarvestuse koht neljas. Peeti ka juunioride eraldi arvestust, kus meie noormees oli kindlalt esimene.

Sellised rahvusvahelised suurvõistlused on meie võistlejatele väga vajalikud, et nad tunneksid end pingevabalt ja oskaksid tunda end turvaliselt sellises suures melus.

Kolmas meie võistleja oli püssilaskur Pilleriin Vaarik, kellele selline suurvõistlus oli täiesti esmakordne, aga eks temagi sai oma kogemustepagasi sealt kaasa ja tulevikus on see kindlasti kasuks.

Jaanus Raidlo

Rattahooaeg hakkab läbi saama

Jalgrattahooaeg hakkab vaikselt läbi saama ja viimased riigi meistrid selgitati 23. oktoobril Haapsalu raudteejaama vahetus läheduses peetud Tandem Kaubandus Eesti meistrivõistlustel cyclo-crossis. Ainult kolm soojakraadi ja vahelduvalt sadav vihm pani ratturid tõsiselt proovile. 2,7 kilomeetrine võistlusrada oli väga porine ja märg ning kohati lausa sõidetamatu. Viimastest selle aasta meistrivõistluste medalikomplektidest jagus ka spordiklubi Rakke sõitjatele midagi: Maris Kaarjärv võitis naisseeniore 2 vanuseklassis kuldmedali ja Mairit Kaarjärv N16 vanuseklassis pronksmedali. Ka teised meie esindajad jõudsid esikümnesse: Eliise Kivistu 5. koht, Thristan Paju 7. koht ja Karolina Kull 9. koht.

RAKKE CX

Päris rattahooaja lõpul jõudis ratturite seltskond veel korraks Rakkesse. 30. oktoobri udune hommik tervitas kõiki cyclo-crossi sõpru Rakkess, RMW Transport CX sarja 5. etapina. Linnamäe staadionile ja Oru tänava mänguväljakule oli juba nädal enne võistlust maha märgitud 2,5 kilomeetrine atraktiivne ring. See sisaldas ka kõiki nõutud elemente ja kunstlikke takistusi. Võistluspäeva keskel hakkas paistma ka ere sügispaike, mis kohati kippus ka võistlejaid pimestama. Võistluspäeval oli startinud pea kakssada ja arvestades hetkel kehtivaid reegleid ei julgenud keegi nii palju osalejaid loota.

Meestest näitas head minekut Frank Aron Ragilo, kes võitis kolmanda etapi järjest. Naiste seas pälvis esikoha Elisabeth Ebras (Kalevi jalgrattakool). Ragilo edestas üheksa sekundiga Joosep

Maris Kaarjärv võitis naisseeniore 2 vanuseklassis kuldmedali. Foto: erakogu

Mesit (Peloton) ja 22 sekundiga Markus Mäeuihot. Ebrasele kaotas rohkem kui pool minutit Laura Lizette Sander (Pärnu Kalev spordikool) ja minutiga Elina Tasane (Viljandi rattaklubi).

Spordiklubi Rakke sõitjatest jõudsid poodiumile Maris Kaarjärv, Mirtel Laht ja Mairit Kaarjärv. Karolina Kull ja Thristan Paju olid vastavalt neljas ja seitsmes.

Võistluse peakorraldajana tänan kõiki abilisi ja toetajaid. Erilised tänud

Tiit Kiigemägi ja Mait Mumme!

RAKKE RADADE VALGUSTUS

Rakke linnamäe terviseradade valgustus on läbinud elektroonika värskenduskuuri ja saanud ka uue telefoninumbri, millele helistades valgustus süttib. Telefoninumber asub terviseradade alguses laululava teel.

Enno Eilo

LÜHIDALT

Väino Stoltzen (vasakul) poodiumil. Foto: Eesti Sangpommispordi Liit

Väino Stoltzen tegi Budapestis super tulemuse

21.-24. oktoobril toimusid Budapestis maailmameistrivõistlused sangpommispordis, millest võitis edukalt osa viis tublit eestlast, teiste hulgas Väino Stoltzen.

Väino Stoltzen tuli maailmameistriks

meesveteranide (vanus 70-74) arvestuses kaalukategoorias kuni 85kg sangpommi kahevõistluses, rebimises ja tõukamises ning saavutas pikatsükli tõukamises II koha.

Budapestis toimunud maailmameistrivõistlustel osales kokku ligi 450 sportlast 32st riigist.

MAADLUS

Laupäeval 30. oktoobril Põltsamaal toimunud Eesti meistrivõistlustel õpilastele saavutasime järgnevat kohad: Anu-Liis Raudsepp 1. koht, naiskondade arvestuses 2. koht. Kreeka-rooma maadluses: Kristjan Jaago 1. koht, Joel Visnapuu 2. koht, Rainer Sökk 12. koht.

Meeskondade arvestuse olime 21 klubi seas 6. kohal. Vabamaadluses saavutas Joel Visnapuu 2. koha ja Kristjan Jaago sai 3. koha.

Laupäeval 16. oktoobril osalesime Orissaare kadettide vanuserühma Eesti meistri-

Orissaares toimunud võistlustel. Foto: erakogu

Hingedeaja mõtisklus

Oktoobris-novembris vältav hingedeae ajendab alati eriliselt süüvima iseenda ning maailma olemise sügavustesse. Loomulikult mälestame maisest elust lahkunuid sellel ajal ka koduakendele asetatavate küünaldega, ent omaette elamus on tulukeste “meri”, mida hingedepäeva õhtul kalmistutel näha saame. See vaatepilt on ühtaegu müstiline ja igavikulisi mõtteid sünnitav. Surnuaias viibimine iseenesest on kirikus käimise kõrval üks rahulikumaid olukordi tänases rahutult rapsivas maailmas, aeg selles paigas jääks justkui seisma. Kui kuskil mujal ei hakka suurtele küsimustele vastuseid otsima ja elus olulistele asjadele mõtisklema, siis viimses puhkepaigas hiilivad igavikulised arutlused väga lihtsalt ligi. See on reaalsust kainevalt meeldetuletav ja loob pühaduse tunde nii lahkunutega seotud möödunud mälestuste kui eesootava paratamatuse suhtes.

Janar Rückenberg

Lõpp-peatus, kalmistu... Siin mälestustest pakatab, unustan alati argimelu, see paik ebatavalisest rahust nakatab, tekib küsimus, mis on tegelikult elu.

Siin kätkevad lugematud pisaratest hetked, tajun, mis on suur, mis tühine, lõppevad hingede maised retked, elava saatuse on vääramatult ühine.

Siin rauevad ka tormisemad elumered, meenuvad möödunud ajad ja lõpuks kohtuvad terved pered, päädivad kõik elurajad.

Siin lahkunud võtavad igaveseks aja maha, põrmub füüsiline raam, jäävad mured alatiseks selja taha, see on meie maise teekonna lõppjaam.

Siin hooman elu hinda, kui korvamatud on kolm peotäit mulda, selles paigas, kuhu lõplikult omal jalal ei minda keegi ei vaja elus kokku kühveldatud kulda.

Siin reaalsus nii karmilt selgusega lööb, “miks”, leinavad saatjad küsivad, sest aeg paratamatult meie kõikide kehade sööb, üksnes mälestused lõpuks püsivad.

Siin on kohane mõelda mõtteid, kaineustes tõdemusest, et ükskord minna tuleb, vaadata leppides tulevikku ja teha kokkuvõtteid, aja küsimus, millal keegi silmad suleb.

Meenutades Kaljo Pilti

meaastaselt avastati tal luupõletik ja Tartu Maarjamõisa haiglas emalt üle kantud veri päästis ta elu. Mälestustes kirjutab ta, et ema on talle kaks korda elu andnud. Tema lapsepõlv oli muretu, toidupuudust polnud. Peres oli kõige tähtsam vanemate eeskuju. Enamikus maakodudes toimus töökasvatuse vanemate eeskujul. Suvel tuli teha heinatööd.

1. septembril 1940 algas Kaljo Pildi 21 aastat kestnud koolitee. Esimesed viis aastat õppis ta Kurtna 6. kl algkoolis, kodust 1 km kaugusel. Kui kool muudeti 1945. a sügisel 4. kl algkooliks, tuli jätkata õpinguid Simuna 7. klassilises koolis. 1941. aasta augusti algul sai Kaljo taganeva Punaarmee soomusauto kahurist lastud mürsust killu paremasse reide, mis jäi sinna elu lõpuni. Järgnesid õpingud Tallinna õpetajate instituudis.

Pärast õpetajate instituudi lõpetamist 1953. aastal suunati Kaljo Pilt esialgu Kilingi-Nõmme rajooni Väljaküla kooli di-

rektoriks, kuid ta loobus sellest ametist ja suunati Vändra rajooni, kus ta 1955. aastal kinnitati Vändra keskkooli direktoriks. Sellel kohal püsimiseks tuli jätkata õpinguid kaugõppe teel Tallinna pedagoogilises instituudis. 5. juulil 1959. aastal sai ta matemaatikaõpetaja tööks vajaliku diplomi. 1967 saatis Kaljo Pilt avalduse ja essee Tartu riikliku ülikooli psühholoogia eriala omandamiseks. Tema diplomitöö trükiti aastaid hiljem “Porkuni Eriinternaatkooli käsiraamatu” pealkirja all. Diplomitöö juhendajaks oli Ülo Vooglaid. 2. juulil 1971 sai ta Tartu riikliku ülikooli diplomi kiitusega ja psühholoogi kvalifikatsiooniga. Tööst Vändra keskkoolis ilmus brošüür “17 aastat Vändra Keskkoolis”. 16. augustil 1972 järgnes töö Porkuni eriinternaatkooli direktorina. 10. jaanuarist 1983 algas töö Tallinna pedagoogilise instituudi haldusprorektorina, 1984. aasta oktoobrist vanemõpetajana koolijuhtide nn Lasnamäe

akadeemias. Oma õpiaastatest koolides meenuvad ainult head ja väga head õpetajad. Samuti meenutab ta tööaastatest tublised ja väga tublised abilisi.

1. septembrist 1988 – 31. augustini 1990 töötas Kaljo Pilt Rakvere rajooni haridusosakonnas juhatajana. Psühholoogi tööd tuli teha Vasta koolis, Kadrina keskkoolis, Väike-Maarja vallas ja Lasila põhikoolis. 1992. aastal asutatud Eesti Koolijuhtide Ühenduse veteranide kogu esimees oli ta kolm aastat.

Kaljo Pilt võttis aktiivselt osa ka koduküla Võivere kokkutulekute organiseerimisest ja kodutalust mälestuste jäädvustamisest. Tema kodutalu on nüüd tänu uutele omanikele Liivika Harjole ja Kalev Viiksaarele saanud tuntuks kui Struve kaare üks punkt. Eelmise aastal avas ta pärast Struve kaare matka seal mälestustahvli.

Ta on jätnud tugeva jälje paljude töökaaslaste ja õpilaste müllu. Oleme talle tänulikud meiega koos veedetud aja eest.

Meie hulgast on lahkunud Virumaal ja Eestis tuntud õpetaja ja koolijuht Kaljo Pilt (11.03.1932 – 7.10.2021). Kaljo Pilt (fotol) sündis 11. märtsil 1932. aastal Simuna kihelkonnas Võiveres Tuuleveski talus. Tema esivanemad on samuti pärit Simuna ja Väike-Maarja kihelkonnast. Seits-

Väike-Maarja Haldusteenused otsib oma meeskonda teedespetsialisti

SEE TÖÖ SOBIB SULLE, KUI LEIAD ENDA JAKS PÕNEVAID VÄLJAKUTSEID JÄRGMISTES TEGEVUSTES:

- teede, tänavate ja tänavavalgustuse hooldus (sh lumetõrje) ja remondi korraldamine;
- teedeehituse investeeringute kava ettepanekute tegemine ja nende teostamise korraldamine;
- teeregistri pidamine ja teehoiukava koostamine;
- liikluskorralduse ja transpordi valdkonna koordineerimine;
- osalemine valdkonna hangete koostamisel ja täitmisel;
- ühistranspordi ja õpilasliinide vajaduste kaardistamine ja korraldamine koostöös haridusasutuste vajadustega.

TÖÖS EDUKAS OLEMISEKS SOOVIME, ET SUL OLEKS:

- tehniline kõrgharidus ja/või eelnev töökogemus ametikoha valdkonnas;
- õppimisvalmidus ja uuendusmeelsus;
- arvuti kasutamise oskus;
- kohuse- ja vastutustunne;
- väga hea stressitaluvus;
- koostöövõime meeskonnas;
- isikliku sõiduauto kasutamise võimalus.

TULEB KASUKS, KUI SUL ON KA:

- kogemus teede remondi mahutabelite ning tehniliste kirjelduste koostamisel;
- väga hea suhtlemis- ja väljendamisoskus.

OMALT POOLT PAKUME:

- mitmekülgseid eneseteostusvõimalusi;
- võimalust lüüa kaasa Väike-Maarja valla arengus;
- toetavat meeskonda;
- 35 päeva puhkust;
- erialast täiendkoolitust;

TÖÖLE ASUMISE AEG: esimesel võimalusel.

Sinu CV-d ja motivatsioonikirja, milles põhjendad, miks just Sina antud ametikohale kõige paremini sobid, ootame valitsus@v-maarja.ee või postiga Pikk tn 7, Väike-Maarja, 46202 Lääne-Virumaa.

Lisainfo: tel 510 7460 (vallavanem Indrek Kesküla) või 329 5753 (vallasekretär Maris Kõrgmäe).

Eipri külakoosolek toimub Eipri külamajas kolmapäeval, 1. detsembril kell 19.

Päevakorras:

1. Eipri Külaseltsi juhatuse ja esimehe valimised
2. Eipri külavanema valimised
3. Muu info

Kontakt: Heili Tammus, tel 5340 5718

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

Õnne tänasteks tegudeks, õnne homseteks olemisteks, õnne tuleviku toimetusteks! Olge rõõmsad, terved ja tublid!

KARL-KRISTJAN LEBEDEV 03.10.2021
KENNERT SAARE 04.10.2021
EILEEN SIKK 09.10.2021
RENO KÕVASK 12.10.2021
JOHANNES OTT 23.10.2021

Õnnitleme eakaid sünnipäevalapsi!

*Üks päev kui pärl ta teiste seas
kord aastas särab igas eas*

DETSEMBER	80
97 VALVE KÜMNIK 25.12.1924	AADU TOIGER 02.12.1941
96 AILI LEEMETS 17.12.1925	EINO KLEMENT 03.12.1941
93 JUTA LAHT 10.12.1928	EVA SUITSMAAT 07.12.1941
92 GUSTAVA VETTIK 29.12.1929	ARVO KAASIK 14.12.1941
89 ELLEN-LOREIDA HAREND 18.12.1932	MAIRE KOMP 28.12.1941
87 ILMAR LAANE 12.12.1934	75 KARIN VESKI 02.12.1946
86 OTTO SIKMANN 03.12.1935	VALDEK-VOLDEMAR KASEMETS 17.12.1946
85 MAIMU KÜLANURK 03.12.1936	LINDA OTS 18.12.1946
	ÕIE ILVES 18.12.1946
	KALJU TAMM 31.12.1946
	70 MARE RAUMANN 05.12.1951
	ENDLA SEIMAR 11.12.1951
	LUDMILLA KURIK 12.12.1951
	IRJA SALUMETS 23.12.1951
	LEA MÄESEPP 30.12.1951

Soovime õnne ja tugevat tervist!
Väike-Maarja Vallavalitsus
NB! Palume inimestel, kes ei soovi, et lehes avaldatakse tema sünnipäeva-õnnitlus, teatada sellest toimetajale tel 329 5759.

KOGUDUSTE TEATED

Väike-Maarja kogudus

Jumalateenistused toimuvad pühapäeviti kell 13.00.
Kogudust teenivad õpetaja Tauno Toompuu ja diakon Juhan Rumm.
Diakon on pastoraadis teispäeviti kella 9.00–12.00.
Pastoraadis saab sündmuste korraldamiseks rentida saali koos köögiiga.
Info: diakon Juhan Rumm, tel 5345 0943, juhan.rumm@eelk.ee
Koduleht: sites.google.com/site/eelkvaikemaarjakogudus
Facebook: EELK Väike-Maarja kogudus
Annetused: EELK Väike-Maarja kogudus EE652200001120247658 Swedbank, leinamaja taastamise toetamiseks lisada märksõna „leinamaja“

Avispea kogudus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 10.30.
Koguduse pastor on Eerek Preisfreund.
Info: tel 323 5450; 524 1982,
e-post: avispea@ekklisia.ee
Aadress: Avispea küla, 46208
Väike-Maarja vald, Lääne-Virumaa
Koduleht: avispeakogudus.wixsite.com/kogudus
Facebookis: Avispea Vabakogudus
Annetused: Eesti EKB Koguduste Liidu Avispea Vabakogudus 10502002423005

Simuna kogudus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 11.00.
Koguduse õpetaja on Enn Salveste.
Aadress: Allika 3, 46401 Simuna
Info: tel 5345 3967 või tel/fax 332 8021,
e-post: enn.salveste@eelk.ee
Facebookis: Simuna Kogudus
Annetused: EELK Simuna ja Juuda kogudus EE852200001120184054 Swedbank

Rakke kogudus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 15.00.
Kogudust juhatab diakon Tiina Teppo.
Aadress: Oru 6, 46301 Rakke
Info: tel 5623 1313,
e-post: rakke.kogudus@gmail.com
Koduleht: rakkekogudus.weebly.com
Facebook: Rakke Kogudus
Annetused: EEKBL Rakke Kogudus EE432200221044564569 Swedbank

Jehoova tunnistajate kogudus

Koosolekud toimuvad igal pühapäeval kell 11.00
Zoomi vahendusel.
Info: tel 5695 1316
Koduleht: jw.org

Kalmistumeistrite kontaktandmed

Väike-Maarjas – Heili Talpsepp, tel 516 1809.
Simunas – Sirje Prual, tel 524 7944.
Aos – Aili Uustalu, tel 524 6501.

Ei võta sõnad leinavalu, ei kuivata nad pisaraid...

MÄLESTAME

HEINO ARULA	10.04.1949 – 16.10.2021
HARRI LINDRET	11.02.1950 – 12.10.2021
ÜLO HALLIK	09.07.1952 – 22.10.2021
HERK EGORS	20.03.1955 – 15.10.2021
ETE SILLAMAA	20.02.1934 – 23.10.2021
VIIVI VEIA	19.01.1937 – 06.10.2021
EHA INT	15.01.1939 – 26.10.2021

Südamlik kaastunne
Milvi Selbergile kalli
EMA
lahkumise puhul.

EELK Väike-Maarja kogudus

Tallinna Lasteteater Lepatriinu

MUINASJUTT

Ehk kuidas jänes endale lühikese saba sai

VÄIKE-MAARJA SELTSIMAJAS
24. NOVEMBRIL KELL 11.40
PILET 3 €

OSADES:
 AIVO SADAM
 MARGUS KONTUS

Esiendus
 15. september 2020

Tel: 56 626 196 www.lepatriinu.pri.ee

VÄIKE-MAARJA VALD 30

11. DETSEMBRIL

VÄIKE-MAARJA KIRIKUS KELL 15.00	ANSAMBEL LABANDE Kavas kaunist adventiaja klassikalist muusikat
VÄIKE-MAARJA KESKVÄLJAKUL 16.00-19.00	HEATEGEVUSLIK JÕULUTURG Pakume sooja jõulujooki
VÄIKE-MAARJA KESKVÄLJAKUL KELL 19.00	ILUTULESTIK

28. novembril süütame adventiküünlad Väike-Maarja vallas

16.00 Rakke alevi keskväljakul
17.00 Simuna keskväljakul
18.00 Väike-Maarja J. Liivi pargis

Ostan värvilisi lillevaase.
 Tel 5677 0569

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Väljaandja Väike-Maarja Vallavalitsus
 Tiraaž 2700
 Toimetaja Kristel Kitsing, Tel 329 5759; 5349 9629
 Küljendus Ajakirjastus OÜ, info@ajakirjastus.ee
 Trükk Printall AS

Materiale saab saata iga kuu 30. kuupäevaks
 kristel.kitsing@v-maarja.ee
 Ilmub tasuta kord kuus (va juuli).

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha.
 Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.
 Tel: 56 111 900

NÄITUS "UURALI RAHVASTE LOODUSLIKUD PÜHAPAIGAD"

NOVEMBRIS 2021
 RAKKE RAAMATUKOGUS

AVATUD RAAMATUKOGU LAHTIOLEKUAEGADEL!

MJM OÜ
 INNOVATIIVSED ELEKTRITÖÖD

MJM OÜ pakub elektritööd ja käiduteenust B-pädevuse piires.

Majandus-tegevusteate nr TEL002806.

Kontakt: 509 4436
 Martti Sindonen
 Lisainfo www.mjm.ee

ELEKTRIPESA

Elektripaigaldiste käit kuni 1000 V
 Sise- ja väliselektritööd
 Elektririkete likvideerimine
 Elektrikilpide koostamine
 Tel 502 0278; www.elektripesa.ee

Massaaž Eipris.
 On hea aeg turgutada enda keha ja vaimu tervendava massaažiga.
 Vabane lihasingetest!
 Võimalus koju, firmasse kohale teha.
 Anti 5323 9228;
 lotusmassaaž.ee

Viru Arborist OÜ

PAKUME ARBORISTI TEENUSEID

- Ohtlike puude raie
- Puuhooldustööd
- Hekkide hooldus
- Võrade sidumine
- Puiduhakkuri teenus, Ø20 cm
- Kändude freesimine

Gustav Aasumets (kutsetunnistus 141998), tel 5919 2441

Reigo Alas (kutsetunnistus 141999), tel 5800 1880

viruarborist@gmail.com

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

25. november alates 10.00 RAKKE RAAMATUKOGUS

Etterregistreerimine telefonil 5323 2454

Silmade kontroll 15€, prillistjale TASUTA!

TEHNOÜLEVAATUSKESKUS.EE

Väljavahi tee 5, Tõrremäe (Põhjakeskuse kõrval)

Sõiduauto 25.- IGA PÄEV k.a. PÜHAD 35.-

AVATUD

5358 9999

KARTUL SIMUNAST

TELLI KARTUL KOJU!

51942122

KARTUL SIMUNAST

WWW.KARTULIPEALINN.EE

OÜ ETEST PR ostab metsa- ja põllumaad.
 Tel 504 5215;
 514 5215;
 info@est-land.ee.

Korstnapühkija
 Tel 5560 4046

Inkotuba

Väike-Maarja hooldekodu (Ravi 1, I korrus) päevakeskuse kaudu on võimalik tellida Inkotoa pakutavaid

URIINIPIDAMATUSE ABIVAHENDEID:

- naha- ja haavahooldusvahendid,
- imavad aluslinad,
- mähkmed jm.

Pensionaalistel kaup 40% soodsamalt. Tööelastel puuetega inimestel vajalik arstitööd abivahendi soetamiseks.

Tellimiseks ja infoks helistada tel 326 1345; 5656 4959 või 5343 9837 (Rakke). Abivahendi soovist teavitada 5 tööpäeva varem!

Rakke raamatukogus (Fahlmanni 26) saab tellitud tooted kätte 3. detsembril kell 11.00 – 12.00.

Väike-Maarja hooldekodus (Ravi 1, I korrus) saab tellitud tooted kätte 13. detsembril kell 9.00 – 11.30.

TEHNOÜLEVAATAJAKS

KUI AUTOD JA TEHNICA ON SINU HUVI, TULE TÖÖLE TEHNOÜLEVAATAJAKSI!

ÕPETAME KOHAPEAL VÄLJA.

5027011 Erkki

WWW.TEHNIOULEVAATAJAKS.EE

AVATUD LÜMFITERAAPIA TUBA!

Lümfiteraapia koosneb lümfimassaažist, kompressioonravist läbi surveidumise, nahahooldusest ja nõustamisest. Kui sul esinevad tursed ükskõik millises kehaosas, võid saada abi just lümfimassaažist!

Näidustused massaažiks: lihasinge ja -valud, vigastustest või traumast tekkinud tursed, reumatoidartriit, artriit, kr. venoosne puudulikkus, troofilised haavandid, tursed peale operatsiooni, onkoloogilise ravi järgne tursed, rasedate tursed, akne, stressi maandamiseks, immuunsuse tõstmiseks jpm

Logopeediline massaaž! Näidustatud erinevate kõnearengu- ja häälhäirete korral lastele. Täiskasvanutele peale insultit, kolmiknärvipõletikku, näo halvatus jms

Rohkem infot Tel 5190 5535, FB: Lymfiteraapia Tuba
 OLETE OODATUD! Koos leiame lahenduse Teie probleemile!

OÜ LÜMFITERAAPIA TUBA
 Rakvere, Rohuaia 21, I korrus
 Tel 5190 5535

VÄIKE-MAARJA PUIT MÜÜB PUITBRIKETTI JA PELLETIT

Briketipõisid brikett:

- Tume kandiline brikett 210 eur/alus(960kg)
- Hele kandiline brikett 200 eur/alus(960kg)
- Ümmargune brikett 210 eur/alus(970kg)

Pellet 6mm:

- StoraEnso 6mm pellet 200 eur/alus(975kg)
- Briketipõisid 6mm pellet 210 eur/alus(975kg)

Asume Väike-Maarjas, Jaama 7a. Info 520 6369.
 Võimalik osta ka pakikaupa ja nädalavahetusele etteaatamisel. Võimalik ka transport. NB!
 Hinnad kehtivad kuni laos kaupa, uus kaup võib olla uue hinnaga.
 Müüa ka ehituslikku saematerjali. Info 515 0268.

Rattabaas www.rattabaas.com **Lai 9, Rakvere**
 Tel 322 2030 **E-R 9-18; L 10-15**